№ 192. Kraków 22 Sierpnia. — Czwartek. Rok 1850

Wychodzi w Krakowie
codziennie, wyjąwszy niedziele i święta.
Cena:
W KRAKOWIE miesięczna 5 złp.; kwartalna 14 złot. polską monetą.
W KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 4 złr. 20 kr. m. k.
Przedpłata
przyjmuje się w biurze Expedycyi CZASU przy rogu Szczepańskiéj ulicy Nr. 369.
Pieniądze przesyłają się bezpłatnie pocztą *wprost* do biura Expedycyi Czasu wyraziwszy na kopercie: *Prenumeracyjne pieniądze*

CZAS

Przyjmują się
OGŁOSZENIA, rozprawy, odezwy wszelkiego rodzaju.
DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowo rolnicze itp.
UWIADOMIENIA tyczące się sprzedaży, kupna, dzierżaw itp
Za opłatą
od wiersza petytowego za jednorazowe umieszczenie po 8 groszy następne po 3 grosze.
Listy
nie frankowane nie przyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów.
Numer pojedynczy kosztuje 8 groszy.

Załączony wykaz obejmuje dalszy ciąg składek dobroczynnych na wsparcie pogorzelców krakowskich za czas od 4 do 10go sierpnia r. b.

Z Komisyi Gubernialnéj.

Kraków dnia 12 Sierpnia 1850 r.

Kraków 21 sierpnia.

W skutek nowego prawa o wychowaniu uchwalonego przez zgromadzenie narodowe, Instytut francuski miał prawo wybrać zpośród siebie trzech członków do W. Rady nadzorczéj. Między innemi ofiarowano tę godność panu Guizot. Nie przyjął jéj ów znakomity człowiek stanu; i oto list którym odpowiedział na zaprosiny, świeżo w dziennikach francuskich ogłoszony. List ten aczkolwiek w kilku miejscach z opinią naszą niezgodny, zasługuje abyśmy go w dzienniku naszym podali.

„*Val Richer 5 lipca 1850.* Doniosłeś mi pan razem z kilkoma kolegami, że chcecie przeznaczyć mnie na jednego z trzech członków, których Instytut ma wybrać do Rady nadzorczéj wychowania publicznego. Myślałem nad tém długo i oto rezultat moich rozmyślań. Gdybym się znajdował w Paryżu, poczytywałbym sobie za obowiązek udzielić je Instytutowi na ogólnem jego zebraniu. Oddalony pragnę, aby moi przyjaciele wiedzieli co myślę, do nich się odwołuję aby zrobili z uwag moich stósowny użytek, kiedy nadejdzie chwila decyzyi.

„Uderzyło mnie stanowisko wyznaczone Instytutowi prawem z d. 27 marca 1850 i odpowiedzialność nań włożona. Nie pierwszy to raz zawezwano Instytut do pomocy w wykonaniu prawa, ale pomoc dzisiaj żądana ma coś w sobie nowego i arcyważnego. Prawo w ogólności nakazuje, aby Instytut przedstawił kandydatów, z których rząd wybiera, tak, że odpowiedzialność za wybór a pod pewnym względem i za sposób wykonania prawa spada szczególniéj na rząd.

„Atoli dzisiaj Instytut sam wybiera trzech członków, których Rada wychowania publicznego musi przyjąć do swego grona, a nie tylko że wybiera ale ich mianuje na zgromadzeniu ogólném wszystkich akademij w skład jego wchodzących, co znaczy, jak powiedział pan Dupin na jedném z naszych posiedzeń, że członkowie wybrani mają być reprezentantami w obec Rady nadzorczéj nie już téj lub owéj umiejętności ale ogólnego ducha, opinii całego Instytutu. W wykonaniu więc prawa z d. 27 marca 1850 pewna część działalności i daleko większa od dawniejszéj odpowiedzialności przynależeć będzie Instytutowi.

„I do jakiegoż to prawa zażądano od Instytutu téj nowéj i niemałéj pomocy? Do prawa które urządza stósunki państwa i kościoła w kwestyi wychowania publicznego, które zatém na przyszłe pokolenia wywrze wpływ, a dzisiaj utrzymuje równowagę między wolnością cywilną myśli, téj rzeczywistéj zasady naszego porządku społeczeńskiego a wiarą religijną tą podstawą narodowéj moralności.

„Od trzydziestu z górą lat prawo to jest przedmiotem zaciętéj uroczystéj walki dwóch wielkich potęg moralnych, które od wieków przewodniczyły rozwojowi naszéj cywilizacyi. I aby koniec walce położyć, wydane zostało to prawo. Lecz gdyby ono rzeczywiście kładło koniec, gdyby pokój które chciało zawrzeć między dwoma potęgami moralnemi, był rzeczywiście pokojem, stanowisko byłoby najprostsze, Instytut powinienby według brzmienia prawa zająć miejsce w tym spokojnym i ostatecznym zarządzie edukacyi publicznéj.

Lecz wyznaję, lękam się, że tak nie jest. Zupełną oddaję sprawiedliwość duchowi prawa; jestto ugoda sumiennie i rozważnie zamierzona między dwoma potęgami toczącemi bój; z któréjbądź strony przyszli twórcy téj ugody, wszystkich ożywiał ten sam duch umiarkowania i zgody, przejmowało uszanowanie dla praw kościoła i państwa, pobudzało z jednéj strony przeświadczenie, że kościół nie powinien rządzić państwem, z drugiéj, że żadna konstytucya ani władza nie wystarczy, jeżeli kościołowi nie będzie zapewniony wpływ silny i wolny na dusze i stósunki ludzkie. Pod wpływem tegoto podwójnego uczucia, większość zgromadzenia sumiennie przygotowała i przyjęła to prawo, a najwyższa władza kościoła katolickiego stolica św., czyniąc wprawdzie pewne uwagi i zastrzeżenia, sankcyonowała dążności jego praktyczne polecając duchowieństwu francuskiemu, aby przy tej sposobności niosło pomoc jakiéj się państwo odeń domaga.

„Uwielbiam mądrość stolicy ś. i wyznaję wyborne dążności autorów prawa, ale jestem przekonany, że ich zamierzona ugoda nie może pogodzić i nie pogodzi, jak sobie obiecywano, dwóch współzawodniczych potęg. W rzeczy saméj, to co się już stało, jest tego dowodem. Proszę przyjrzeć się stanowisku, wysłuchać głosu interesowanych. Nie skończyła się walka, reprezentanci zarówno świeckiego jak religijnego żywiołu nie uważają téj ugody za słuszną i ostateczną; Uniwersytet ma siebie za ofiarę, nie jest zadowolnione duchowieństwo; tamten poddaje się czemu nie mógł przeszkodzić, to przyjmuje co pozyskało nie wyrzekając się innych nadziei. Jestto zawieszenie broni ale nie pokój.

„Ale powiedzą, wspólny to jest los wszystkich tranzakcyi nie tylko w chwili kiedy są podpisane, ale i wtedy kiedy z pomocą czasu potrafią zwyciężyć. Zmuszając obie strony do poświęceń a nie zaspakajając żadnéj, wywołują początkowo tyle nieraz niezadowolnienia ile go zkądinąd ucinają. Nie dajcie się zachwiać tym pozorom, czekajcie aż zasady tranzakcyi rozwinięte rozproszą to pierwsze niezadowolnienie i pod wpływem nowego wyznaczonego im stanowiska nie uspokoją kolejnie wszystkich interesowanych.

„Mógłbym odpowiedzieć na zarzut, ale wolę nań przystać; w ogólnéj zasadzie można go uczynić, ale w danym wypadku czynić go rzecz niestósowna. Nie zwracam więc uwagi na fakta wydarzone dotychczas a świadczące, że walka jeszcze trwa, badam same prawo, szukam zasad téj ugody zawartéj między państwem i kościołem w sprawie edukacyi narodowéj i *pytam czy w tych zasadach jest w zawiązku i wyjdzie z nich kiedyś pokój.*

„Dokonywany wspólnie przez kościół i państwo zarząd wychowania publicznego jest zasadniczą myślą prawa. Wyznaczając w nim stopień i miejsce obu potęgom wzywa je do wspólnego, skojarzonego działania i do kierunku wychowania narodowego. Nie nowyto utwór, miał go już na myśli cesarz Napoleon tworząc uniwersytet cesarski. Potężny ten reprezentant świeckiego żywiołu w dzisiejszém społeczeństwie przywołał w pomoc żywioł religijny, i nie tylko że do zakładów publicznych wprowadził praktykę i naukę religijną, chciał oprócz tego aby duchowni dwaj biskupi, dyrektor seminaryum i jeden kanonik zasiadali w wielkiéj radzie uniwersytetu, aby inni mieli udział w administracyi miejscowéj tojest, ażeby kościół razem z państwem zarządzał wychowaniem publiczném.

„Ale łatwemi są ugody, kiedy je nakłada i utrzymuje władza absolutna. Potęgą swą przez uniwersytet wpływając na wychowanie publiczne, wpływał zarówno na uniwersytet i na duchowieństwo, wstrzymując w wyznaczonych przezeń granicach lub przywracając do nich oba czynniki, bo nad obudwoma zarówno panował i do pokoju je zmuszał.

„W owéj epoce zaledwo wydobyto się z tortury rewolucyjnéj. Potrzeba konieczna każe przestawać na małem. Kościół nie był wymagający bo chciał odżyć. Państwo nie chciało dręczyć kościoła, bo przekonało się dopiero co to znaczy jego wypędzenie. Trudno było zapomnieć doświadczenia tak niedawnego i ciężkiego. Kiedy więc władza obie potęgi zmuszała do tranzakcyi, były one umiarkowane i powolne, a tak pokój był przynajmniéj możliwym, bo był naturalnym.

„Przejdźmy od razu z owéj epoki w naszą; co za sprzeczność! Zamiast ducha zgody i wspólnéj działalności między duchowieństwem i uniwersytetem, walka i współzawodnictwo. Nie masz już nad niemi władzy tak silnéj i skupionéj, aby nałożyć i utrzymac ugodę. Ożywione dawnych czasów waśnie, stargane lub bezsilne więzy dzisiejszéj administracyi, oto zmiany przeprowadzone w sferze instytucyi publicznéj od lat trzydziestu czterech.

„A przez te trzydzieści cztery lat, obie potęgi współzawodnicze nie tylko że przyszły do téj saméj wolności i takież wznowiły żądania, ale każda z nich kolejnie i dosyć długo miała dla siebie chwilę pomyślną. Żywioł religijny od r. 1814—1830 czuł się panującym i przeważnym, żywioł świecki był więc niespokojny i nieufny. Od r. 1830—1848 niespokojność i nieufność przeszła na stronę duchowieństwa. Sądziło się przygnębione czy też zagrożone przez żywioł świecki. Takie przemiany szczęścia i nadziei żywe pobudzają namiętności i rozdzielają wspólny los.

„Bez wątpienia gdyby po takich wypadkach i wśród takiego usposobienia przyszła dzisiaj władza absolutna, miałaby niemałe zadanie, aby zmusić do wspólnego życia i działania w zarządzie wychowania publicznego. Lecz przedsięwziąść to dzieło bez władzy absolutnéj, wśród walki i wśród wyzywań do walki pobudzanych wolnością, jestto praca po któréj szczęśliwego owocu spodziewać się nie można.

„Ta jest wszakżeż dążność i nadzieja nowego prawa, i aby ją osiągnąć, jakiż jest główny jego środek? Pomnaża związki i punkta zetknięcia między obiema potęgami powołanemi do wspólnego zarządu wychowania publicznego, tam gdzie uniwersytet działał sam, prawo wprowadza wiarę. Wychowanie publiczne miało 26 stolic administracyi miejscowéj, prawo tworzy ich 86 i w każdéj wspólnie zasiadają uniwersytet i duchowieństwo. Wszędzie władza jest podzielona i rozcząstkowana tak, aby oba żywioły mogły się w niéj ujrzeć, a nie mogły liczyć na przewagę. Spotykają się co chwila oba współzawodnicy, i muszą się zgadzać, aby módz działać. Jestto zarząd przerywany ciągłemi utarczkami władz licznych a powikłanych jawnemi lub cichemi, publicznemi i prywatnemi. Są to szranki otwarte codziennie do boju, w których pokój codziennie ma panować.

„W sprawie tak prostéj każda władza przyczyniłaby sobie kłopotu, wysiliłaby się rozdrabniając atrybucye i siły między tak różnorodne czynniki naprzód już mało sobie ufające. Cóż to będzie, jeżli zważymy na naturę i (przebaczcie mi wyrażenie) jakość działaczów do walki téj wciągnionych. Duchowieństwo i uniwersytet sąto dwie potęgi poważne którym missya ich nadaje wielką myśl. Wyobrażają *one najwyższe tendencye i siły ludzkości.*

„Przez lat 40ści powtarzano Uniwersytetowi, mówiły mu głosy najpotężniejsze, że był państwem wychowującem, jako trybunały są państwem rządzącém, upominano go, aby strzegł i stróżował dla pokoleń przyszłych wolności myśli. A znów duchowieństwo jestto zarząd kościoła chrześciańskiego, ciało przechowujące wiarę, którą Bóg objawił ludziom dla zbawienia ich duszy w wieczności, dla umoralnienia i ukojenia społeczeństwa na ziemi. Potęgi te mają właściwy sobie zakres, utrwalone zasady, niezłomne instynkta i słuszne prawa do nieograniczonéj i dobrowolnéj działalności.

„Trzeba wiele na to śmiałości i zapomnienia, aby kusić się o ich zorganizowanie i wprawienie w ruch jako czynników administracyjnych. Jeżeli to uda się wam na nieszczęście, przerodzicie je, zniżycie we własnych oczach, jak w oczach narodów, stawicie je niżéj naturalnéj ich missyi tak, że wkrótce staną się niezdolnemi do ich spełnienia. A jeźli wam się nie uda, ileż to w łonie rządu wywołacie zawikłania, kłopotu, nieporządku wprowadzając do codziennego zakresu siły, któremi się nie rządzi z tak bliska i codziennie, które sobą nie dozwalają kierować jak tylko z daleka i to w rzadkich sposobnościach.

„Nikt bardziéj odemnie nie jest przeciwny rozdziałowi państwa od kościoła, nikt bardziéj nie jest przekonany o potrzebie i piękności związku publicznego dwóch tych potęg dla godności i bezpieczeństwa obu społeczeństw. Ale związek powinien stosować się do czasu w aplikacyi, formach, stopniach, powinien się odnosić do instytucyj, ducha obyczai i umysłów i według tych zmian ciągłym ulegać modyfikacyom. Karol W. mógł i powinien wszędzie oddać duchowieństwu zarząd nauki i szkół; Napoleon nie mógł o tém nawet pomyśleć.

„Napoleon mógł skutecznie nakazać duchowieństwu i uniwersytetowi wspólne działania; dzisiaj to już niepodobna. W ogólności im większa jest i bardziéj rozwinięta w jakim wieku lub narodzie czynność i wolność umysłowa i polityczna tém więcéj zależy na tém, aby społeczeństwo religijne i jego naczelnicy stało poza wszelkiemi burzami i ażeby punkta zetknięcia rzadkiemi były między władzą ziemską i religijną. Nie przystoi państwu mieć zawikłanie w kwestyach rządu świeckiego już tak żywotnych i drażliwych, mieszając jeszcze z niemi kwestye wiary i ufności. Nie przystoi kościołowi kompromitować się w rządzie świeckim zajmując w nim małe miejsce; tam gdzie on niema władzy, więcéj traci niż zyskuje na jéj podziale.

„W kwestyi wychowania publicznego niema wcale téj konieczności bezwzględnéj i nieustannéj do wprowadzania jego rozdziału między państwem i kościołem, rozdziału, który stawia trudne zagadnienie ograniczenia ich atrybucyj i praw. Wychowanie rodzących się pokoleń jest polem otwartém naturalnie dla ich prac, a na tém polu jest sędzia powołany rzeczą samą do rozstrzygnięcia między pracownikami. Filozofowie mogli utrzymywać, że dzieci należą do państwa, że ono ma prawo wychować je do woli; rządy w zapale prześladowania religijnego mogły wyrywać rodzicom ich dzieci aby je wychowywać w wierze kościoła narodowego. Nauki takie i czyny takie rażą najwyższy pociąg moralny rodu ludzkiego. Dzieci prawem Bożem postawione są pod pieczą rodziców, w rodzinie leży naturalne prawo wychowania. Sprobójcie zaprzeczyć raz, wprost w zasadzie temu prawu, oświadczcie, że rodzice nie będą mogli wychowywać swych dzieci i że są obowiązane oddawać je do zakładów publicznych świeckich lub religijnych, a obaczycie z jaką energią uczucie i rozsądek powszechny odepchną taką tyranią. Zakłady wychowania poza rodziną istnieją tylko dla uzupełnienia tego czego ona sama nie chce i nie może zrobić.

„Są dwaj wielcy naturalni pomocnicy rodziny, tj. kościół i państwo. Pierwszy, ponieważ wychowanie religijne do niego z prawa należy, jest najwłaściwszym do dania edukacyi moralnéj związanéj tak ściśle z wychowaniem religijném. Drugie będąc reprezentantem społeczeństwa, musi mieć pieczę nad wszystkiemi interesami moralnemi i materyalnemi żądającemi jego czynności. W dzisiejszych społeczeństwach, w których rząd jest świecki, a życie cywilne od religijnego stanowczo jest rozdzielone, obecność państwa w wychowaniu publiczném, jest nietylko jego prawem, ale i obowiązkiem. Wolne współzawodnictwo państwa i kościoła w wychowaniu publicznem, wolny wybór familii w ich zakładach — oto jest idea, do któréj prowadzą same fakta uważane osobno, niezawiśle od wszelkiego wyłącznego systematu. Chwilowe okoliczności, usposobienie umysłów, konieczność przechodów i oszczędzania mogą zmienić lub opóźnić zastosowanie téj myśli, ale dlatego myśl ta nieprzestaje być prawdziwą i prostą i kiedy jéj zastosowanie okaże się możliwem, trzeba ją zastosować.

„Przekonany jestem, że dla naszego kraju ten dzień zastósowania już przyszedł albo też przyjdzie niedługo. Rozmaitemi sposobami można w czyn wprowadzić zasadę służącą za podstawę nowemu prawu, jakoteż wszystkim innym prawom wydanym lub projektowanym od lat 40tu; można zarząd wychowania publicznego rozdzielić między państwo i kościół, bardzo rozmaicie i różnostopniowo, ale żadna z tych kombinacyj nie przyniesie pokoju dwóm potęgom, ani nie zapewni moralnéj władzy, któréj jedna i druga potrzebuje dla spełnienia swojéj missyi.

„Nacóż się przyda sam pokój między duchowieństwem i uniwersytetem, jeżli aby go otrzymać, potrzeba postawić oba ciała w takim położeniu, któreby zmniejszało ich siły, osłabiło powagę, narażało godność. Trzeba nam czegoś innego, a nie spokojnéj tolerancyi dwóch sił powołanych do walczenia ze złem ogarniającém społeczeństwo, trzeba nam najenergiczniejszych wysileń, wytrwałego zapału; a wytrwałość, zapał, ta namiętność zwycięstwa nie są owocem negocyacyj utrudniających, ale wolności rzeczywistéj i silnego dobrowolnego współzawodnictwa nauczycieli. Niechaj duchowieństwo i uniwersytet rozwijają bez przeszkody wszystkie swe potęgi moralne, niechaj się porozumieją i kwitną na polu wychowania narodowego a jeszcze będą miały nie mało pracy, aby spełnić w całości swe zadanie.

„Czyż potrzebuję dodawać, że niemam bynajmniéj zamiaru obdzierać państwo z prawa dozoru ogólnego nad wszystkiém co się dzieje w jego łonie. Prawo to może być wykonane w sposób nie przynoszący żadnéj ujmy wolności rzeczywistéj i wzajemnéj niepodległości rozmaitych, świeckich i religijnych zakładów wychowania publicznego.

„Widzisz więc pan, że daleki jestem od pogodzenia się z dzisiejszém prawem. Być może, że ono, jako środek tranzakcyi, jest użytecznem, ale nie zdaje mi się dobrém jako system organizacyi, ani jako tranzakcya prawdziwa i moralna; nie osiągnie ani ogólnego celu wychowania, ani szczegółowego uspokojenia co sobie zamierzono. Nie przydałbym się więc na nic w jego wykonaniu. Im bardziéj rozważam to co się dzieje pod memi oczyma, tém nieznośniejszém staje mi się każde stanowisko fałszywe.

„Nic zaś bardziéj niejest podobném do fałszywego stanowiska, jak przyłożenie ręki do dzieła, w którego użyteczność i pomyślny rezultat niewierzymy. Wielkie to szczęście, jakąkolwiekbądź ceną okupione, zostać nietylko czynem ale i pozorem w prawdzie tego co myślimy i czego chcemy. Szczęścia tego zrzec się niemogę.

„Jeszcze jedna uwaga przychodzi mi na myśl, którą panu przełożę, ponieważ tyczy interesów samego Instytutu. Biorąc pod uwagę legalny skład nowéj Rady nadzorczéj wychowania publicznego, kogóż nie uderzy połączenie w jedno: administracyi, różnego duchowieństwa, sądownictwa, uniwersytetu, jedném słowem wszystkich potęg, które od wieków walczyły i toczyły z sobą bój o prawa kościoła i państwa, o prawa sumienia, władzy i wolności. Będąż się mogły spotkać te same potęgi na tém samém polu bez prowadzenia z sobą walki? Wątpić należy. Akademie nasze, te uczone towarzystwa, które Instytut zgromadza, dziwną przezornością zostawały zawsze zdala téj wojny i zaszczytnie pielęgnowały literaturę i umiejetności, niewchodząc nigdy w szranki polityczne. Strzegły wolności myśli, nie zaciągając się pod żaden sztandar w walkach, co w jéj imieniu toczyły się w rządzie kraju. Przystoi Instytutowi, aby zachował tradycyą tego spokoju niepodległego, przystoi roznosić wszędzie, gdzie prawo wymaga jego pomocy, światło wolnéj nauki niebiorąc udziału, choćby nawet z daleka w sporach szkół i stronnictw. Instytut powinien służyć sprawie inteligencyi ludzkiéj przykładem i dobrym obyczajem, a nie polemiką. W stanowisku wysokiém bezstronność pomnaża wpływ, a neutralność zwiększa powagę“.

Zdaje nam się słuszną rzeczą, zastanowić się nieco nad tém znakomitém pismém, nazwaném przez dzienniki francuskie *mową pogrzebową*, a ktore według nas jest sądem spokojnym, dojrzałym, bezstronnym i wydanym z tą oględną wszechstronnością, jaką tylko może zapewnić życie wolne nienawiści stronniczych, które w oddaleniu od publicznych walk, już niedochodzą serca człowieka.

P. Guizot przedstawia kwestyą jasno i powiada, że w sprawie wychowania stoją w obec siebie dwie wielkie potęgi, tojest: Państwo przedstawiające żywioł świecki, wolność polityczną i cywilną, stopniową przemianę obyczajów i form społecznych, pośród tego wiekowego porządku i kościół wyobrażający żywioł religijny, tradycyą nietykalną, dogmat nieruchomy, potęgę nieprzepartą, jako opoka któréj bramy piekieł nieprzemogły, któréj niewzruszyły wszystkie rewolucye świata. Któraż z tych dwóch potęg miała drugą zagarnąć, to było pierwsze pytanie; mogąż one żyć połączone, możeżże w ten sposób utworzyć się między niemi związek silny i trwały, spajający to co jest wiecznem, nieruchomém, absolutném, z tém co jest przechodniem, ruchomém, efemeryczném. Taka była druga kwestya; — żadnéj z nich przyjąć niemógł p. Guizot, ani wtedy kiedy był u władzy, ani dzisiaj.

Pozostała mu się trzecia droga jedynie prawdziwa, którą w tych słowach określa: „Wolne współzawodnictwo państwa i kościoła w wychowaniu publicznem, wolny wybór familii w ich zakładach; oto jest idea do któréj prowadzą same fakta uważane osobno, niezawiśle od wszelkiego wyłącznego systematu“. Najwyższym dozorcą wychowania stawia p. Guizot uczucie rodzicielskie, w pomoc przydaje mu kościół i państwo.

Lecz jeżliśmy z zadowoleniem ujrzeli tak pięknie wypowiedzianą opinią, zdziwiliśmy się na widok niespodzianéj deklaracyi pana Guizot, iż niema nikogo ktoby bardziéj był przeciwny od niego rozdziałowi kościoła i państwa. Zdziwiliśmy się: bośmy pierwéj widzieli, że sam uznawał w kwestyi wychowania niepodobieństwo tego związku, który gdyby był możliwym tamby się naprzód powinien zaaplikować. Wszakżeż wychowanie łączy się ściśle z dogmatem i z Bogiem, wszakżeż do kościoła należy zarząd dusz. Jeżeli więc kościół ma być złączony z państwem, a wszystkie prawa jego szanowane, wtedy wychowanie jako najszacowniejsza cząstka jego pieczy pasterskiéj, musiałaby do niego i tylko do niego należeć. Możecie mu raczéj odebrać bogactwa, dotacye, ale *curam animarum* odjąć niemożecie, jeżeli szczerze chcecie zostawać połączonymi z kościołem, już niemoralnym ale cywilnym węzłem.

Taki zaś węzeł jak p. Guizot powiada, jest niepodobny; z potężną logiką wykazuje on niestósowność tego przymusowego związku w nowém prawie francuskiém; słusznie mu wyrzuca, iż pomnaża punkta zetknięcia i zwiększa pole bitwy, wreszcie zapowiada rychłą a nieuniknioną walkę między kościołem i państwem. A jakżeż tę walkę zakończyć o wzajemną emancypacyą, wzajemną niezawisłością państwa i kościoła. Niechodzi tu bowiem: wypędzenie religii jak we Francyi za czasów konwencyi, ani o jéj ujarzmienie jak w Anglii za Henryka VIII; chodzi o jej uwolnienie, tojest aby państwo zachowało swą potęgę, którą ma w wolności, kościół ustrzegł swéj mocy która leży w jego niewzruszalności.

Przegląd Polityczny.

Pod Breścią dnia 16 b. m., rzeka Melsa zalała okolice zmieniwszy najżyzniejsze łany w pustynie piaszczyste; na brzegi wyrzuciła mnóstwo trupów ludzkich i zwierzęcych.

Powódź w Brukseli zaczęła się d. 17 b. m. gdy w wilią i poprzedniego dnia zanowała w okolicach ogromna burza, która i w mieście poczyniła szkody. W skutku nawalnych deszczów Senna wezbrała nadzwyczajnie; piwnice zalane wodą; z okolic chroniło się wszystko do miasta bo woda w ciągu godziny, wezbrała o 35 centimetrów. Podobneż wiadomości dochodzą z Gandawy, Leodyum, Courtai i Namur; poczta Paryska zatrzymana bo woda pod Brukselą (Ruysbrock) zalała kolej między Hal i stolicą. Pociąg paryski 17go poszedł na linią Gandawy. Wszakżeż według doniesień z d. 19 nie minęła jeszcze w owym dniu klęska i owszem woda zalała koléj północną i południową tak, że wszelka komunikacya z stolicą Belgii przerwana. Z tego też powodu niemamy żadnych wiadomości z Paryża.

Według telegraficznéj depeszy z dnia 20 b. m. Prusy przyjęły projekt austryacki do utworzenia komisyi trudniącéj się zarządem wspólnych interesów Rzeszy, a złożonéj z pełnomocników różnych państw. Korespondencya Berlińska, którą dzisiaj umieszczamy, już wypadek ten przewiduje i spór za bliski końca uważa.

Kongres przyjaciół pokoju zapowiedziany jest do Frankfurtu n. M. gdzie ma się odbywać w kościele ś. Pawła. Rząd Pruski członkom jego z Anglii, Ameryki i Francyi na ich żądanie dozwolił wolnego przejazdu bez paszportów. Kongres celny Kasselski, który już od przeszłego miesiąca, tajne odbywał posiedzenia teraz po dokonanéj już niezadługo organizacyi Niemiec czynniej ma wystąpić.

Nie odbieramy dzisiaj z Turynu żadnych ważniejszych wiadomości. W Atenach zanosi się na zmianę ministeryum; p. Londos występuje.

Wiedeń. CXI numer z dnia 13 sierpnia 1850 r. Dziennika Rządowego Praw dla Cesarstwa austryackiego, zawiera pod liczbą 328 następujące rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 7go sierpnia, obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w którem okazuje się działanie nowéj organizacyi sądowéj, i przez które w skutek najwyższego dekretu z 5 sierpnia 1850 dla wszystkich krajów koronnych nowe postanowienia względem różnych gałęzi praktyki sądowéj, jako nienmiéj względem praktycznych sądowych egzaminów przepisane i od 30go sierpnia 1850 począwszy jako obowięzujące ogłoszone zostają.

W celu sprowadzenia do harmonii, istniejące dotąd przepisy (co do wymaganych praktycznych egzaminów), aby jako zdolny do służby sądowéj obranym być można, z nową organizacyą sądową z 14 czerwca 1849 i z nowym organicznem prawem względem posad sądowych z 28 czerwca 1850, J. C. M. stósownie do najwyższego dekretu z dnia 5 sierpnia 1850, na przedstawienie ministra sprawiedliwości i po najwyższéj naradzie ze swoją radą ministrów, rozporządził jak następuje:

§ 1. Zakres i punkt początkowy działania tego postanowienia.

W tych koronnych krajach, w których nowa sądownicza organizacya z dnia 14 czerwca 1849 jest wprowadzoną, następujące przepisy zastósowane być mają od dnia 30 sierpnia 1850 co do różnych gałęzi sądowniczéj praktyki i praktycznych sądowniczych egzaminów.

Ogólne postanowienia.

§ 2. Gatunki praktycznych sądowniczéj służby egzaminów.

Od tego właśnie dnia począwszy, w powyżéj wspomnionych krajach koronnych, trzy tylko będą gatunki praktycznych sądowniczo służbowych egzaminów.

1) Egzamin na urząd sędziego (Richteramts-Prüfung) który uzdalnia do zajęcia miejsca w rzędzie sędziów (Richterstande), w prokuratoryi i w służbach auskultatorskich (§§ 20 i 21).

2) Egzamin adwokatury, który uzdalnia do osiągnięcia niepodległego używania adwokatury, jako też notaryatu, ale również do zebrania miejsca w rzędzie sędziów, w prokuratoryi i w urzędach fiskalnych (§ 23).

3) Egzamin notaryalny, który uzdalnia do objęcia urzędowania notaryusza.

§ 3. Język, w jakim te egzamina złożone być mają.

Każden z tych egzaminów złożonym być ma w języku w jakim odbywają się sprawy (Geschäftsspra-

che). w tym najwyższym krajowym sądzie, przed którym składanym będzie. Jeżeli w okręgu tego sądu i inne języki krajowe używane są, wtedy na żądanie kandydata, egzamin w części i w jednym z tych języków przyjętym być może.

§ 4. Działalność tych egzaminów co do okręgu kraju.

Złożony egzamin przy najwyższym sądzie krajowym jednego z powyższych (§ 1) krajów, będzie ważnym także we wszystkich innych krajach, gdzie księga praw powszechna z 1 czerwca 1811, i księga praw rządowa z dnia 3go września 1803 obowięzuje (§ 27).

§ 5. Ogólne warunki przypuszczenia do każdego z tych egzaminów.

Kto do jednego z tych egzaminów przypuszczonym być chce:

a) albo przepisanym ustawą teoretycznym rządowym egzaminem lub według téjże saméj ustawy egzamin zastępującemi świadectwy;

b) albo też poniżéj przepisaną czynną praktyką (Geschäftspraxis)— wykazać się winien.

O praktyce i egzaminie na urząd sędziego.

§ 6. O potrzebnéj praktyce w czynnościach do egzaminu na urząd sędziego.

Kto chce być przypuszczony do egzaminu na sędziego, ten według wymagania § 5 lit. *a*) przepisanego, wywieść się musi dwuletnią skuteczną praktyką sądowniczą w tych krajach koronnych, w których nowa sądownicza organizacya obowięzuje (§ 25—26).

§ 7. Rachowanie tego czasu praktyki.

Z dwóch tych lat praktyki, winien przynajmniéj pół roku przy jednym krajowym lub obwodowym kolegialnym sądzie, pół roku przy obwodowym pojedynczym sądzie, pół roku przy władzy prokuratorskiéj rządowéj, w sądzie krajowym lub obwodowym kolegialnym, przepędzić.

Wolny wybór zostawiony jest kandydatowi, co do czwartego półrocza, czyli go zechce poświęcić praktyce przy jednéj z tych władz, czyli przy jakowym urzędzie fiskalnym, czyli wreszcie przy adwokacie lub notaryuszu. Zostawiony jest jego woli również porządek tych praktyk, wolno mu także przedłużyć czas praktyki przy jednéj władzy, jeżeli na to pozwolenie od prezesa najwyższego sądu krajowego (§ 8) otrzyma, aby nie było to z uszczerbkiem innych kandydatów i z żadną dla służby publicznéj przeszkodą.

§ 8. Przydanie tych praktykantów prawnych różnym władzom sądowniczym.

Przydanie praktykantów prawnych podających się o praktykę sądowniczą różnym sądom i prokuratoryom nastąpi w zakresie jednego najwyższego sądu krajowego, przez prezesa najwyższego sądu krajowego, a mianowicie co do prokuratoryi, za porozumieniem się z prokuratorem jeneralnym w miejscu, gdzie się znajduje sąd krajowy najwyższy.

§ 9. Przysięga na tajemnicę i używanie praktykantów prawnych w praktyce sądowniczéj.

Przed wnijściem do téj praktyki przy jednéj z wspomnionych władz sądowniczych, winni kandydaci złożyć przysięgę zachowania tajemnicy, przed tą władzą, poczem według przepisu § 126 organicznéj ustawy prawnych posad się tyczącéj z dnia czerwca 1850 umieszczonemi zostaną.

§ 10. Nie rachowanie téj praktyki w czas służby.

Praktyka ta sądownicza kandydatom w lata rzeczywistéj służby w państwie porachowaną nie będzie.

§ 11. Świadectwo odbytéj praktyki.

Każda z tych władz, równie jak ci adwokaci i notaryusze, przy których kandydat sądowniczą odbywał praktykę, winni mu z téjże wystawić świadectwo, na którem czas, rodzaj zatrudnienia, jako też okazana zdolność i stopień pilności kandydata wyrażone będą.

§ 12. Przypuszczenie do egzaminów na urząd sędziego.

Podania o przypuszczenie do egzaminów na urząd sędziego czynione być winny do sądu najwyższego, który względnie tychże za okazaniem legalnych wymagań, z zastrzeżeniem rekursu do ministerstwa sprawiedliwości, rozstrzygać, i podania takowe według porządku co do czasu ich wręczenia ułatwiać ma. Wszelkiego trzeba dokładać starania, aby żaden kandydat dłużéj nad dwa miesiące od dnia wręczenia swego podania bez egzaminu nie zostawał. Stąd naprzód potrzeba oznaczyć dnie egzaminowe na każdy miesiąc, i o takowych każdego kandydata z przyzwoleniem na jego podanie, jako też przez ogłoszenie w dzienniku rządowym do gazety rządowéj w kraju koronnym wychodzącéj przyłączonym zawiadomić.

§ 13. Skład komisyi egzaminacyjnéj.

Komisya egzaminacyjna do każdego osobnego przypadku złożoną zostanie przez prezesa sądu najwyższego, i składać się będzie, jeżeli sam prezes przewodniczyć jéj nie będzie, z prezesa senatu lub innego radcy, członka sądu najwyższego, z jednego radcy sądu krajowego, jednego członka prokuratoryi i jednego adwokata.

Powołanie do komisyi członków prokuratoryi stać się ma w porozumieniu z prokuratorem jeneralnym.

Co do adwokatów, ci wybierani będą z listy prezesowi sądu najwyższego od Izby adwokatów do tego celu corocznie podanéj.

§ 14. Nazwiska egzaminów na urząd sędziego i świadectwa z tychże.

Egzamin sędziowski na przyszłość jest tylko ustny i uważanym być ma jako jeden, na wszystkie gałęzie służby sądowéj.

Odbywać się będzie publicznie, i trwać z każdym kandydatem z osobna, najmniéj dwie godziny; posłuży jako dowód gruntownéj znajomości praw potrzebnych cywilnemu i kryminalnemu sędziemu i prokuratorowi, jako niemniéj prawa górniczego, szczególniéj zaś praktycznego uzdolnienia i wprawy w porządnem sprawy przedłożeniu.

Każdy z komisarzy egzaminujących może stawiać pytania i nad każdą odpowiedzią z osobna swoje czynić uwagi. W końcu egzaminu, komisya idzie na ustęp dla naradzania się, i większością głosów zadecydowania czyli kandydat według okazanych teoretycznych i praktycznych wiadomości, jako też daru spostrzeżenia i sądzenia i ustnego sprawy wykładu, zdolnym jest do praktycznéj służby sądowniczéj czyli nie.

W pierwszym razie, prezes najwyższego sądu krajowego wyda kandydatowi świadectwo, w którém powyższy wypadek poświadczonym będzie, z wyrażeniem w jakim języku egzamin odbytym został i jak dalece posiadanie tegoż kandydat praktycznie dowiódł.

W drugim razie, winien mu być przez komisyą wyznaczony termin, w którym do powtórzenia egzaminu zgłosić się może.

Jeżeliby w ten sposób dwa razy został oddalonym, wtedy już nigdy więcéj do egzaminów tą ustawą przepisanych nie może być przypuszczony.

(Dokończenie nastąpi).

Wiedeń 19 sierpnia. Ban Kroacyi z powodu przedstawienia uczynionego sobie przez dawniéjsze zgromadzenie komitatu — a które tyczyło się życzenia przez komisyą do zaprowadzenia sądów wyrażonego, aby podania kandydatów także w niemieckim składane były języku — wystósował do p. Józefa von Bunjevac prezesa Zagrzebskiego komitatu odpowiedź z któréj następujące podajemy ustępy:

„Moi panowie! Narodowość jest mi tą gwiazdą przewodniczącą, za którą ciągle wiernie postępowałem. Pod sztandarem narodowości walczyłem za mego cesarza i ukochaną ojczyznę. Stąd słodko jest bardzo sercu mojemu widzieć, jak duch narodowości w mojéj drogiéj ojczyznie coraz się świetniéj rozwija. Jestem też zupełnie gotów, wszystkich moich sił użyć do strzeżenia naszéj narodowości, lecz téj bojaźni i trwogi, które w reprezentacyi wyboru panów na d. 15 lipca t. r. spostrzegłem, i które ku temu punktowi konkursów na posady sądowe zwrócone były, gdzie c. k. komisya organizująca oświadczyła życzenie, aby kandydaci do konkursu swe podania w języku niemieckim robili, lub przynajmniéj tłomaczenie niemieckie przyłączali — téj trwogi i bojaźni żadną miarą podzielać nie mogę. Bojaźń ta znosi się sama przez siebie, albowiem punkt ten to nie ustawa, nie jest to żadne wyższe rozporządzenie, jest on tylko wyrazem prostego życzenia, który ma jedynie i tylko na celu prędkie przeprowadzenie organizacyi. Z drugiéj strony zaś nie podzielać téj trwogi nie mogę, skoro najłaskawszy nasz monarcha na zasadzie konstytucyi państwa z 4go marca 1849 uwzględniając nasze narodowe życzenia na ostatnim sejmie wynurzone, najwyższym własnoręcznem rozporządzeniem z 7 kwietnia 1850 r. naszą narodowość zaręczył; i zaręczenie to jak najjaśniéj czynem udowodnił, skoro najłaskawiéj zawyrokować raczył, iż język nasz narodowy, we wszystkich sprawach krajowych i na przyszłość jako język urzędowy, używanym być powinien."

ω. **Wiedeń** 20 sierpnia. J. C. Mość wraca jutro do stolicy na dwa lub trzy dni tylko, i uda się potém do wojska w Voralberg. Powrot cesarski zdaje się że jest w związku z kwestyą niemiecką, która się zbliża do rozstrzygnienia, na drodze zgody i pokoju, *bien entendu*.

Duch ostatniéj proklamacyi Bana Jellaczycz, zrobił tu w wyższych politycznych sferach dosyć podziwiające wrażenie. Rząd o uczuciach narodowych Bana ma najlepszą opinią; ale mniema, że w publicznych odezwach do ludu tak mało oświeconego i tak mocno obstającego za narodowemi swemi widokami, naczelnik powinien był w skromniejszych zamknąć się granicach. Czuje rząd dobrze ważność Kroacyi co do wpływu na słowiańskie w Turcyi plemiona, ale zdaje mu się, że wygórowana słowiańszczyzna w południowych zwłaszcza państwa prowincyach, trudnoby się dała pogodzić z centralizacyą ogólną.

Rozporządzenia tyczące się wynagrodzenia obywateli w Galicyi i administracyi prowincyonalnéj, są ukończone i oczekują na sankcyą cesarską; wszakże zdaje się, iż takowa nastąpi dopiero po ukończeniu statutu politycznego, nad którego redakcyą ministeryum w téj chwili pracuje. Hrabia Gołuchowski pilnie i troskliwie czuwa i broni interesów kraju. Rząd ze swéj strony ceni w nim rządcę sumiennego i niepospolitemi zdolnościami obdarzonego urzędnika. Pobyt jego w stolicy przedłuży się zapewne aż do zupełnego ukończenia prac tyczących się organizacyi prowincyonalnéj.

Budowa arsenału posuwa się śpiesznym krokiem naprzód. Będzie to jeden z największych tego rodzaju w Europie gmachów. Oprócz zbrojowni, znajdą w nim przytułek cały korpus artyleryi wszystkie ciężkie i lekkie działa, laboratoryum, fabryki wojskowe, i garnizon ze czterech do pięciu tysięcy ludzi. Budowy w których się mieszczą teraz te rozmaite wojskowe oddziały, sprzedanemi zostaną.

Dzisiejsze listy prywatne z Turynu donoszą, że ministeryum piemontskie zamierza skonfiskować dobra klasztorne, i wziąść duchowieństwo świeckie na żołd państwa.

Z Rzymu wiadomości ministeryalne głoszą, że publikacya organizacyi finansów, gmin, administracyi, rady stanu i ministeryów, nastąpi 8go przyszłego miesiąca. Podstawą téj organizacyi jest *motu proprio* Papieża z Gaety.

KROLESTWO POLSKIE

Warszawa 19 sierp. W kancelaryi konsulatu jeneralnego c. k. austryackiego, złożono dla pogorzelców m. Krakowa; dnia 15 b. m. przez Redakcyę Gazety Policyjnéj, złp. 1569 gr. 20, d. 16 b. m. przez Radę opiekuńczą zakł. dobro. powiatu Piotrkowskiego, za pośrednictwem WW. Kamilli Spornéj, Pauliny Schaffer i Dozoru bóżniczego, razem złp. 1290.

NIEMCY.

† **Berlin** 18 sierpnia. Radość panuje w ministerstwie z powodu załatwienia albo raczéj odroczenia kwestyi sporu z Austryą. Radość zawczesna, a w każdym razie niestósowna, zważywszy, że Austrya koncessyi żadnéj Prusom nie zrobiła, ani w sprawie unii, o któréj odpowiedź austryacka nie wspomina, ani w sporze przemarszu armii badeńskiéj, który rozstrzygnąć ma sąd polubowny, ani w kwestyi rozporządzenia własnością bundestagu, do czego wyznaczoną ma być komissya mięszana. Austrya zmieniła tylko drażliwy ton not dawniejszych, oświadczyła, że powyższych kwestyj spornych nie uważa bynajmniéj za tak ważne, aby z nich miała stanowić *casus belli*, i narażać całą sprawę niemiecką na nieprzewidziane niebezpieczeństwa. Oto cały powód radości ministeryalnéj. Prusom chodziło tylko o „uratowanie honoru" jako państwa udzielnego, mającego głos w Niemczech, a należącego i chcącego należeć do rzeszy, w jakimkolwiekby kształcie taż na nowo była ukonstytuowana. O tyle honor Prus zaiste został ocalony. Ale jeżeli honor państwa zależy od przeprowadzenia tych i innych kwestyj w polityce faktycznéj, jeżeli rząd pruski związał się z niemi stokrotnemi zarzeczeniami, że od nich nie odstąpi, wyznać trzeba, że zadosyćuczynienie ze strony Austryi, która kwestye te w zawieszeniu zostawia, etykietalną tylko ma wartość. Wszakże i to jest rzeczą nie małéj wagi, jeżeli strony spór wiodące staną znów w grzecznéj postawie naprzeciw siebie; łatwiejsze wtenczas układy i prędsze porozumienie się. Rzeczywiście dzienniki ministeryalne zapowiadają, że niezadługo przyjdzie do zupełnéj zgody. Austrya raz jeszcze oświadczyła, że nic takiego nie przedsięweźmie, coby się traktatom rzeszy sprzeciwiało. Prusy powtórnie powołały się na też same traktaty. Obadwa państwa niemieckie opierają się na téj saméj podstawie historycznéj. Zbywa tylko jeszcze na organach, za pomocą których porozumiećby się można względem przyszłéj formy w nowéj organizacyi rzeczy. Cóż łatwiejszego, jak zwołać nowy kongres pełnomocników, którzyby formę tę w myśl Austryi i Prus przepisali. Że do tego przyjdzie, nikt tu już nie wątpi, skoro obadwa państwa praktycznie się przekonały, że, bez wojny, ani jedno ani drugie kroku jednego naprzód stawić nie może. Podział władzy centralnéj pomiędzy Austryą a Prusami stał się koniecznym. Dualizm w hegemonii Niemiec, prawnie opisany, zdaje się, że najwłaściwszą jest formą, pod którą rzesza, z małą odmianą praw dawniejszych, wejść na nowo może w system państw Europy. Tęż samę myśl objawia nota rossyjska, która tu w tych dniach nadeszła, a równocześnie i wiedeńskiemu gabinetowi miała być komunikowana. Rosya żąda zgody pomiędzy Prusami i Austryą, radzi trzymać się podstawy traktatów 1815 r., ale nie ma nic przeciwko temu, jeżeli władza centralna będzie więcéj uproszczona, chociażby z ograniczeniem dotychczasowéj udzielności państw drugiego rzędu, na korzyść dwóch najpotężniejszych. Oto najbliższe widoki w sprawie niemieckiéj. Prusy, jakby z wdzięczności za grzeczną odpowiedź Austryi, wydały rozkaz, aby dalszy marsz armii badeńskiéj wstrzymany był tak długo, dopóki państwa interessowane w sprawie téj stanowczo się nie porozumieją. Znikła zatem obawa, aby garnizony pruski i austryacki w Moguncyi, działając wedle surowych rozkazów, odparcia przemocy przemocą, znalazły sposobność wystąpienia zbrojno naprzeciw siebie. Spodziewać się należy, że podobnym sposobem i inne kwestye załatwione zostaną. Z wymianą ostatnich not dyplomatycznych pomiędzy Prusami i Austryą, nadeszła pora, gdzie obadwa państwa „z ocaleniem swego każde honoru" wycofać się będą mogły z ostatniéj pozycyi rewolucyjnéj, w któréj ani dla siebie ani dla Niemiec nic w zysku wynieść nie mogły. Sprawa szleswicko-holsztyńska prędki wówczas weźmie koniec. Ci którzy lubią prorokować w polityce, twierdzą, że armia holsztyńska wezwana będzie przez Austryą i Prusy do złożenia broni, że na jéj miejsce wkroczy do Holsztynu wojsko pruskie; kraj takim sposobem upacyfikowany powrócony będzie Danii; stosunki jego do Niemiec dalsze układy państw europejskich opiszą. Są to rzeczy stare, ale codzień się powtarzające, część ich już się spełniła, reszta spełnić się może.

Zresztą w Holsztynie pod Friedrichsort zaszła bitwa morska, w któréj z każdéj strony było po 3 okręty. Okręty holsztyńskie ucierpiały, ale utrzymały się na pozycyi.

WŁOCHY.

Rzym 9 sierpnia. Na depeszę marg. d'Azeglio do marg. Spinoli przesłaną, kardynał vice-sekretarz po-

słowi sardyńskiemu notę, z któréj następne miejsce wyjmujemy:

„Kościół nieznający żadnych granic swojéj władzy, jest jedynym w sprawie własnéj karności sędzią, który rozstrzyga o większym lub mniejszym zakresie jakiego potrzeba do wykonania jego praw, a jeźli czasami odnośnie do żądania państwa skłaniał się do modyfikacyi, w sposobie tegoż wykonania postępował dobrowolnie, zachowując swoję niepodległość i nie mogąc być do tego zmuszony przez władzę cywilną. Z tego wypada, że jeżeli państwo w kościelnéj karności pewne zmiany za konieczne uważa dla utrzymania bezpieczeństwa i utrzymania dobrego bytu, musi o to starać się u władzy właściwéj jaką jest kościół, ale nie ma nigdy prawa do wprowadzenia samemu tych praw.“

— 10 sierpnia. *Armonia* donosi, że prawa o konsulcie państwa, radzie stanu, radzie municypalnéj, o podziale rzymskich prowincyj i organizacyi rady ministeryalnéj już są do druku oddane. Na rozkaz ojca ś. kardynał Orioli rozpisał listy do wszystkich biskupów świata, zapowiadając jubileusz w ciągu bieżącego roku.

Turyn 14go sierpnia. *Risorgimento* zamieszcza dwie noty ministra Azeglio do margr. Spinoli posła sardyńskiego przy apostolskiéj sto'icy. Obie datowane są z dnia 24 lipca i odnoszą się do uwięzienia arcybiskupa Sassari. Tenże sam dziennik powiada, że śledztwo dokonane w klasztorze: „Oblati della Consulata“ nie doprowadziło do żadnego rezultatu. *Croce di Savoya* zapowiada surowe prawo o druku.— Gwardya narodowa Turyńska, wezwana została rozkazem dziennym do żałobnego uczczenia zmarłego ministra Santa Rosa. Podobneż uroczystości rozporządzone w Vercelli, Asti, Nicci, Aleksandryi i Chamberi. Wczoraj było mocne zbiegowisko przed klasztorem Dominikanów, ale nie przyszło do żadnego nadużycia. Municypalność Genui uchwaliła koronę obywatelską dla ministra Santa-Rosa. *Monitore Toscano* donosi z tegoż miasta z 13go na drodze telegraficznéj odebraną wiadomość, według któróréj ostatnie wypadki turyńskie wywołały obawę o utrzymanie spokojności w Genui. Proszono tamtejszych dziennikarzy, aby się wstrzymali od wszelkiéj polemiki w tym przedmiocie, ale dotąd naprózno. Wiadomość, że Bianchi Giovini ma opuścić państwo sardyńskie potwierdza się; *Risorgimento* powstaje przeciw temu mocno i spodziewa się, że ministeryum innéj chwyci się drogi względem człowieka, który znajduje się od dwóch lat w Turynie i na deputowanego był wybranym. Chodzi także wieść, że Giovini zostaje wydalony na żądanie posła francuzkiego; wszakżeż wydalenie to, aczkolwiek uchwalone, dokonaném nie zostało.

(A. N.) Różne są pomysły niektórych właścicieli pogorzałych domów w Krakowie co do odbudowania się nowego, i zabepieczenia nadal od ognia. I tak jedni życzą sobie pokryć swe domy blachą żelazną, lecz blacha żelazna nie pobielana jest jedném z najgorszych pokryć, bo pomimo najczęstszego pokostowania rdza w kilka lat zupełnie ją podziurawi; drudzy narzekają na latarnie naddachowe, twierdząc, iż te po większéj części przyczyniły się do wpuszczenia wewnątrz budynku ognia. Latarnie owe tak niezbędnie do oświetlenia schodów potrzebne, i tak gęsto w Krakowie przynajmniéj w nowszych domach się znajdujące, zapobiegły by rozpostarciu się ognia, gdyby zamiast je budować z drzewa, jak dotąd bywało, stawiane były z kilku prętów żelaznych, przez co byłyby i lekkiemi i mniéj kosztownemi.

Zabronionėm być także powinno stawianie ganków drewnianych wewnątrz dziedzińców, czemu zaradzić można, robiąc kurytarze wyłożone płytami kamieni, lub przynajmniéj zastępując takowe galeryą żelazną. Podobnych ganków mało jest w Wiedniu, a lubo ludność większa, obchodzą się jednak bez nich.

Nakoniec może nie zawadzi, nasunąć myśl jedną, czyliby dla odbudowania ulicy Grodzkiéj z Rynku aż do Szerokiéj ulicy, zamiast kamienic drobnych starych, których mury przepalone, zwaleniem grożą, a może i dachów nowych nie wstrzymają, tudzież dla rozprzestrzenienia i upięknienia owej ulicy, nie było możebném, zbić całą wartość kamienic i placów w jedną całość, ułożyć się z właścicielami i kredytorami, zerwać całą massę zwątlałych ruin, i uzyskaną pożyczką, lub na akcye, korzystając z pozostałego materyału, wymurować dwie kamienice sobie przeciwległe, przez całą długość téj przestrzeni, jednéj architektury, i jednego rozmiaru, przedzielając ich dziedzińce murami dla wygodniejszego rozlokowania właścicieli lub lokatorów, zapobiegając zarazem stawianiu klitek po dziedzińcach pojedyńczych domów. Ile by ulica Grodka na upiększeniu, trwałości, i przyszłém bezpieczeństwie zyskała, dowodzić nie potrzeba. W Wiedniu w ostatnich latach bankier Sina niejedną podobnie długą wystawił kamienicę, skupując od prywatnych domy mniejsze. Tamby nie długo się namyślano; nam brakuje wprawdzie zasobów, lecz przy spodziewanéj pomocy rządu, wszystko jest podobném. Niepotrzebną i zasłaniającą piękną niegdyś facyatę kościoła Dominikanów jest niezawodnie dzwonnica przed frontem téj świątyni, bo stojąc tuż przed wielkim oknem, za któremi były organy, łatwo mogła udzielić ogień tymże, sama się wprzódy w wiązaniach swoich dzwonów zapaliwszy. J. G.

(A. N.) Powodowany wyznaniem prawdy, kogo to dotyczeć może, i wspólnym współpracowników moich interessem, dla wiadomości powszechnéj, upraszam Szanownéj Redakcyi *Czasu* o umieszczenie niniejszego artykułu.

Niżéj podpisany popadł smutnemu wypadkowi, dom w którym zamieszkiwał N. 42/3 przy Dominikanach położony, zgorzał. Między innemi rzeczami, utracił księgozbiór przeszło z 600 voluminów samych dzieł ważnych, historycznych składający się. Po większéj części znajdowały się w nim rzadkie, do dziejów Polski (po 1827 r. odnoszące się) dokumenta. Jednak najdotkliwszą poniósł stratę w rękopismach, które w raz z księgozbiorem spłonęły. Takowe w sporządzonym przez siebie spisie wymienia:

Rękopisma: I Historya miasta Krakowa i wszystkiego co w nim etc., owoc siedmioletniéj pracy kilku miłośników starożytności, obok któréj opis wszystkich kościołów, ze wszystkiemi nagrobkami w nich się znajdującemi obecnie, niemniéj z wypisaniem i tych, o których (jako zniszczonych) z dzieł wiadomość powziąść można było, a to wraz z pokrótką biografią zmarłych osób. Do tego

Ryciny odnoszące się wyłącznie do historyi M. Krakowa, zarazem obejmowały architektoniczne przekroje trzech kościołów, przedstawiały wszystkie bursy, gmachy główniejsze, baszty, dawnych murów miasta, bramy, portreta znaczniejszych osób, nagrobki, wnętrza świątyń, kaplic, widoki itp.

II Pamiątki miasta Poznania, skreślone przez siebie w czasie bytności tamże 1817 r.

III Tajemne przepisy towarzystwa Societatis Jesu.

IV Dwa listy, jeden z sejmu 1733 bez podpisu, drugi z 179.. posła Suchodolskiego, opisujący łącznie z Małachowskim popierane żądanie składania przysięgi o niepobieraniu pieniędzy od zagranicznych dworów, żywe uniesienia własne i Małachowskiego przeciwko opierającym się, z drobiazgową dokładnością opisywał.

V Kasztelan poemat napisany przez siebie, z czasu ostatnich napadów tatarskich na Polskę.

VI Jan Zamojski monodram z czasów panowania Jana Kazimierza przez siebie napisany, a w 1848 r. przy końcu marca w teatrze krakowskim wystawiony.

VII Pisma wierszem i prozą Karola Sudorskiego.

W Kopijach: Pielgrzymka do ziemi świętéj Radziwiła, pisana przez Chojnackiego charakterem pięknym i ozdobnym in 4to.

Erazm *Mułkowski.*

Urzędowe.

Nr. 12,716. RADA MIASTA KRAKOWA.
Wydział Porządku i bezpiecz. publ.

Wzywa Adolfa Tischendorf popisowego z r. 1827 aby w przeciągu sześciu tygodni na miejscu zaciągu wojskowego w Krakowie dla zadosyć uczynienia obowiązkom wojskowości stawił się; w przeciwnym bowiem razie za zbiega rekrutacyjnego byłby uważanym.

Kraków dnia 17 lipca 1850 roku.

Wice-Prezes, *J. Paprocki.*
(123—2-3) Z. Sekr. Jlny, *J. Estreicher.*

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Kurs krakowski z dnia 22 sierp. Banknoty $92\frac{1}{2}$. — Pruski kurant 105. — Imperyały ros. 34. 20. — Ruble srebrne nowe $100\frac{1}{9}$. Dukaty złp. 19. 27. — Listy zastawne Król. Pols. bez kuponów $100\frac{1}{2}$. Listy zastawne Galicyjskie żądają $99\frac{1}{4}$ dają $99\frac{3}{4}$ — Cwancygiery stare $105\frac{1}{4}$ nowe $106\frac{1}{4}$.

Kurs wiedeński z dnia 20 sierpnia. — Metaliki 97. — Nowa pożyczka $84\frac{1}{2}$. — Akcye Banku wiedeńs. 1190. — Akcye Kolei żel. 113. Agio od złota. $21\frac{3}{8}$. Agio od srebra $15\frac{3}{4}$.

Kurs wrocławski z d. 20 sierp. Banknot. austryac. $87\frac{7}{12}$. — Polskie papiery $94\frac{1}{4}$ — Listy zastawne Królest. Polsk. 96. — Akcye kolei żel. Krako.-górno-szlas. $69\frac{5}{12}$.

Kurs lwowski z dnia 19 Sierp. Dukat holenderski Złr. 5 28. — Dukat austryacki 5 kr. 29. — Połimperyały ros. 9 29 kr. — Polski kurant 1 22. — Rubel sr. ros. 1 50. — Galicyjskie Listy zastawne za 100 złr. 98. 3.

CENY ZBOŻA

na Targowicy publicznéj w Kleparzu przy Krakowie w trzech gatunkach praktykowanego.

W KRAKOWIE dnia 19 i 20 sierpnia 1850 roku.	I. Gatunek. od		I. Gatunek. do		II. Gatunek. od		II. Gatunek. do		III. Gatun. od		III. Gatun. do	
	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr.
Korzec pszenicy	—	—	7	—	—	—	6	15	—	—	5	30
„ żyta	—	—	5	30	—	—	5	—	—	—	—	—
„ jęczmienia	—	—	3	45	—	—	3	15	—	—	3	—
„ owsa	—	—	2	15	—	—	2	—	—	—	—	—
„ rzepaku letn.	—	—	7	45	—	—	7	30	—	—	—	—
„ grochu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ tatarki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ jęczmienia do siewu	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ jagieł	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ ziemniaków nowych	—	—	1	45	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rzepaku	—	—	10	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Cetnar siana	—	—	—	36	—	—	—	30	—	—	—	25
„ słomy	—	—	—	45	—	—	—	36	—	—	—	24
Garnice spirytusu z opłatą rząd.	—	—	2	$7\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—
„ okowity „ „	—	—	1	$37\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—
„ masła czystego	—	—	2	$7\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopa jaj kurzych	—	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—
Drożdży wanienka z piwa marc.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ z piwa dubelt.	1	—	1	51	—	—	—	—	—	—	—	—
Korzec pszenicy nowéj pięknéj	—	—	7	15	—	—	—	—	—	—	—	—
„ żyta „ „	—	—	5	45	—	—	—	—	—	—	—	—
Korzec jęczmienia „ „	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ lnicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sporządzono w biórze Kommissaryatu Targowego

Delegowani Obywatele: *Stanisław Zamojski. Ferdynand Baumgardten.*

Kommissarz Targowy *W. Dobrzański.* *Pszorn* Adjunkt.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

DZIEŃ.	GODZINA.	STAN BAROM. w mierze paryzkiéj sprowadzony do 0° Réaumura.	STOP. CIEPŁA według Réaumura.	PRĘŻNOŚĆ pary wodnéj w powietrzu czyli e.	KIERUNEK wiatru i natężenie.	STAN ATMOSFERY.	ZJAWISKA NAPOWIETRZNE	ZMIANA TEMPERATURY w ciągu od	dnia do
21	2	27" 4"'. 26.	† 19.° 0.	4"'. 77.	wchodn. słaby	pog. z chmur.	o 9téj deszcz drobny	† 20.° 8.	† 8.° 6.
„	10	„ 4. 81.	† 14. 9.	5. 79.	„ „	pogoda			
22	6	„ 4. 91.	† 13. 4.	5. 49.	„ „	„	deszcz drobny		

Do Numeru dzisiejszego dołączają się dwa Dodatki.

Dodatek 1szy do Nru 192 Dziennika CZAS.

NB. — *Wykaz imienny* Starozakonnych *ze składki w Jarosławiu zebranéj (patrz Dodatek do Czasu 186 Lista XXII. Nota **) w końcu).*

Pineles Elias 8 złr. m. k. - Dr. Fränkel 8 r. - Pineles Reisel (Frau) 2 r. - Nirenstein Munisch 10 r. - Nirnsenstein Machla (Frau) 5 r. - Rahanc J. 8 r. - Rath S. 2 r. - Lion S. 2 r. - Bloch Saul 1 r. - Pineles Markus 8 r. - Hebel Breindel (Frau) 2 r. - Eigerman Zacharias 3 r. - Schorr Sam. 2 r. - Widrich A. 1 r. 30 k. - Atlass J. 1 r. Landau Mayer 1 r. - Juhr Leib 1 r. - Rubinstein Herz 2 r. - Rosenfeld Israel 1 r. 30 k. - Jabloner David 1 r. - Ellenbergs S. (Söhne) 2 r. - Unger H. 1 r. - Unger Joachim 1 r. - Unger Tobias 1 r. - Lufschütz Josef 2 r. - Dainer David 1 r. - Fleischer Simche 1 r. - Metzger Isaac 1 r. - Metzger Marcus 1 r. - Baustein B. 1 r. Sturmlaufer M. 30 k. -- Unger W. 1 r. -- Friedfertig J. 1 r. -- Saxenhaus J. 1 r. Lipimer J. 1 r. 30 k. - Atlass David 1 r. - Robinsohn Mayer 1 r.

LISTA XXIII.

na wsparcie pogorzelców miasta Krakowa do Komitetu Pogorzeli miasta Krakowa złożonych darów.

Imie i przezwisko dawcy.	Złotem.	Monetą polską.		Monetą konwencyj.	
	‡	Zł. pol.	gr	Zł. reńs.	kr
Magistrat Jarosławski suknię damską i chustkę jedwabną w wartości 4 złr.					
X. Adamski Teodor, z Poznańskiego, rublami . .	—	35	—	—	—
Kaczkowski Ignacy	—	—	—	5	—
P. Eklmayer Karolina i P. Falk Ludwik zebraną składkę w Voeslau pod Wiedniem	—	—	—	69	—
X. Otremba August, pastor ewang. w Krakowie . .	—	—	—	5	—
Z Przeworska sztuczkę muślinu błękitnego i chusteczkę jedwabną, wartości 10 złr.					
Drużbacki E. Franciszek, z Prałkowic, w listach zast. gal. z kup. na odbudowanie świątyń	—	—	—	500	—
*Składka w Zbyłtowskiéj Górze p. hr. Moszczyńskiego Franciszka zebrana *)*	—	—	—	271	—
Załuski Jan z Jasła	—	—	11	10	—
Komitet Poznański	—	3000	—	—	—
C. M. z B. z Wiednia	—	—	—	5	—
Akademicy ze Lwowa	—	—	—	192	—
*Z Przeworska ze składki **)*	2	114	20	305	30
Summa Listy XXIII. . .	2	3150	1	1362	30
Summa List 22ch poprzednich . .	114	82379	20	40746	42
Ogólny wpływ 23ch List do d. 13 sierpnia	116	85529	21	42109	12

*) Hr. Załuska Zofia 100 złr. - Hr. Sołtykowa Romanowa 20 r. - Jordan Roman 80 r. - Stoińska Laura 10 r. - Nidecki Antoni 2 r. - Schroth Marya 5 r. - Moszczeńska Marya 2 r. - Moszczeńska Julia 2 r. - Moszczyński Franciszek, zbierający, 50 r.

**) Bokiewicz Konstanty 5 złr. m. k. -- Bokiewicz Ant. 1 rubel i 8 złp. - Cusznek Karol 2 r. -- NN. 1 r. -- Gminowicz J. 1 r. -- M. 1 r. -- Berl Zangen 1 r. Drohojowscy Ludwikowie 15 rubli. - Y. Adam 10 r. - Skarbek Borowska Zofia, sztuczkę muślinu niebieskiego na płaszcz. - Brodczak Tekla 10 r. -- Sieradzka Eugeuia chusteczkę aksamitną. -- Hr. Badeni Władysław 25 r. -- Słotarski 5 r. -- Drohojewska Honorata 10 r. -- Piniński Leonard 10 r. -- Górski Maciej 2 ‡. -- Hr. Siemieński Wilhelm 50 r. - Malczewski Izydor 2 r. - Mostecki Józef 3 r. -- Jabłoński Leopold 3 r. - Lechowski Ant. 1 r. - Brokl Michał 1 r. - Lewkowicz 2 r. - Borowski Alojzy 3 r. Lityński Alexander 1 r. - Stęchliński Kazimierz 20 r. - Michlewski 5 r. - Tarłowski Alex. 5 r. - Schnaider 5 r. - Hensel H. 5 r. - X. Kochański dziekan 5 r. - Madejski J. 5 r. - Polaczek 5 r. - Madejski F. 5 r. - Jaworski A. 5 r. - Nowakowski E. 5 r. - J. N. D. 5 r. - Ostafiński 4 r. - Gasperski L. 3 r. - Majewski 3 r. Gasperski M. 2 r. - Machniewicz 2 r. - Tokarski A. 2 r. - Tokarski J. 2 r. -- Węgliński 2 r. -- Kopystyński 2 r. -- Szeligowski 2 r. -- Schedivy 2 r. -- Radzikiewicz 2 r. Siemiradzki 1 r. -- Fleszar 1 r. -- Hradecki 1 r. -- Gałziński 1 r. -- Kotzyan 1 r. Magierowska R. 1 r. -- Górski 30 kr. -- Jasieniecki 5 r. -- Madejski 5 r. 14 kr. Schwestka 1 r. - Madejewski 1 r. - Osadziński F. 1 r. - Schmelz 1 r. - Miazga 1 r. Jakubowski 1 r. - Gajewski 1 r. - Sawicki 1 r. - Koczyński 40 k. - Osadziński L. 30 k. - Ossoliński 30 k. - Hełczyński 6 k. - Hersel G. 5 r. - Josephi 5 r. - Bartlewski 5 r. - Reinler 1 r. - Hau 1 r. - Truszkowski 2 r. - Gadziński 2 r. - Olszewski 1 r. Seredyński 2 r. - Gajewski 2 r. - Bryczek 2 r. - Nowakowski 1 r.

LISTA XXIV.

Imie i przezwisko dawcy.	Złotem.	Monetą polską.		Monetą konwencyj.	
	‡	Zł. pol.	gr	Zł. reńs.	kr
Załęska A. z Gorlic	1	—	—	—	—
Za 3 korce żyta ofiarowane przez X. Zapalskiego z Węgrzenowic	—	—	—	14	15
P. Muczkowski, Bibl. Uniw. Jagiell.	—	—	—	15	—
Walter Jan Nep. (syn)	—	—	—	25	—
Szalaj Józef ze Szczawnicy na ręce Waltera Jana Nep.	—	—	—	10	—
Znamięcki Franciszek z Zembrzyc	—	—	—	100	—
Redakcya Weczerniho listu z Pragi	—	—	—	10	—
Redakcya Unii z Pragi	—	—	—	150	—
Baka Franciszek z Bretznicy	—	—	—	3	30
Koeppel z Bawaryi	—	—	—	40	—
Pani Sawiczewska na kościół XX. Dominikanów . .	—	10	—	—	—
Od Górczyńskich Adamów	—	—	—	100	—
Summa Listy XXIV. . .	1	10	—	467	45
Summa 23ch List poprzednich . .	116	85529	21	42109	12
Ogólny wpływ 24ch List do d. 14 sierpnia	117	85539	21	42576	57

LISTA XXV.

Imie i prezwisko dawcy.	Złotem.	Monetą polską.		Monetą konwencyj.	
	‡	Zł. pol.	gr	Złr reńs.	kr
Składka z Raciborza: Pani Hornung, wdowa . . 1 talar. Hornung, kupiec . . . 1 talar. Wallaszek, buchalter . . 20 śgr.	—	16	—	—	—
Przedrzymirski Mikołaj z Przemyśla . . .	—	—	—	50	—
*Składka w miasteczku Mościska *)* . . .	—	—	—	82	55
Summa Listy XXV. . . .	—	16	—	132	55
Summa List 24ch poprzednich . .	117	85539	21	42576	57
Ogólny wpływ 25ciu List do d. 15 sierpnia	117	85555	21	42709	52

*) Świtalski Józef 2 złr. m. k. -- Hollender 1 r. - Sienkowski 12 k. - Ratyński 1 r. - Ratyńska 1 r. - F. X. H. 1 r. 5 k. -- Ratyńska K. 1 r. 21 k. -- NN. 14 k. Rosenbach Mechel 15 k. - Frey 10 k. - Winczura Maciéj 15 k. - Hollender Hersch 1 r. - Kampf Falek 30 k. - Grabowicz Piotr 2 r. - Fleck H. 30 k. - Barb M. 1 r. Rosenbach F. 15 k. - Biliński 1 r. - Forst Marcus 15 k. -- Rosenfeld Mayer 15 k. Rosenbach Jeremias 15 k. - Rosenbach Juda 30 k. - Wohl Isaak 15 k. - Guthwirth Pinkas 1 r. - Przybyłko 1 r. - Mailech 15 k. - Jarzyński 1 r. - Bykiewicz 15 k. Rosenbach 15 k. - Josko N. 15 k. - Golde Zins 30 k. - Igel Hersch 15 k. - Hausmann Isaak 15 k. Hammermacher 26 k. - Weigel 1 r. - Tiger 2 r. - Wąsowski 2 r. Frenkel Feibel 30 k. - Gidlewski Antoni 3 r. - Mravencsic 1 r. - *Z drobnych datków* 1 r. 5 k. - Kosterkiewicz Jacenty 2 r. - Bzowski *Jakób* 5 r. - Truczka Alojzya 1 r. - Truczka Maciéj 2 r. - Derdelewicz Tekla 1 r. - Kuczera 15 k. - Zawadzki 25 k. - Podolecki 45 k. - Piwecki 2 r. - Lesiewicz 1 r. - Bilińska Antonina 10 r. Budzińska 30 k. - Z drobnych datków 32 k. - Winter Marcus 1 r. - Skibicki 1 r. Grocholski 1 r. -- Hausmann Pinkas 1 r. -- Hausmann Boruch 15 k. -- Feuchtbaum Srul 15 k. - Opolski 45 k. - Pohorecki K. 15 k. - Pomykalski 30 k. - Rawicki Kazimierz 15 k. - Bukowczyk 1 r. - Schütterly 1 r. - Wisklowa 1 r. - Arłamowski 1 r. Bredy 15 k. - Schonio 15 k. - Pohorecki J. 1 r. -- Rickerowa 30 k. -- Blum 6 k. Rottenberg 10 k. -- Hille Karol 20 k. -- Z drobnych datków 1 r. 3 k. -- Guttmann Marcus 30 k. Cielewicz Marya 30 k. - Mendlowa 6 k. - Gaska 1 r. - Wowkonowicz 1 r. - Zbierzchowski 1 r. -- Zbierzchowska Antonina 1 r. -- Muszyński Michał 1 r. Ludera Anton 10 k. -- Lityński Stanisław 30 k. -- Nowak Adolf 30 k. -- Czyżek Józef 30 k. - Ludera Jan 30 k. - X. Szafrański, kanonik 2 r.

LISTA XXVI.

Imie i prezwisko dawcy.	Złotem.	Monetą polską.		Monetą konwencyj.	
	‡	Zł. pol.	gr	Złr reńs.	kr
*Składka w domu Pani Hr. Potockiéj w Krzeszowicach *)*	—	105	9	5	15
Komisya funduszów emigracyi polskiéj w Paryżu wexel na 60 franków, czyli	—	96	—	—	—
Ze składki w Lipsku przez P. J. N. Bobrowicza 400 tal.	—	2400	—	—	—
W. P. Przyłuski	—	—	—	10	—
Parafia Morawiecka	—	14	—	13	—
Kijasowie Ignacy i Aniela z Warszawy na ręce W. Prorektora Mikołaja Tyrchowskiego . . .	—	—	—	150	—
*Ze składki w Tarnopolu przez P. Hr. Zabielskiego: agraffę złotą do zegarka wartości 80 złr. m. k. i **)*	11	—	—	260	20
*Ze składki w Chomiakówce przez pana Waleryana Podlewskiego ***)*	—	—	—	412	10
*Ze składki w Rozdole ****)*	—	—	—	161	7
Ze składki w Mędrzechowie przez pana L. Bieleckiego: L. B. 10 złr. m. k. - Kluczycki 2r. - Bartmann Anna 1 ‡. - St. B. 5 złp. - M. B. 20 kr. - Markiewicz 5 r. - A. L. 6 r. - K. 2 r. - Ks. Zaręba 10 r. Bartman 5 r. - Ks. Solarski Karol 2 r. - Sikorski Felicyan 5 r. - J. K. 5 r. - NN. dodał 1 r. — Razem .	1	5	—	53	20
Składka z Polanki przez pana Tytusa Trzecieskiego: Trzecieski 50 złr. m. k. -- Gołuszewski Leon 50 r. -- Stojowski Jan Kanty 50 r. -- Piliński Konst. 20 r. - Romer Henryk 25 r. -- Szwejkowska 20 r. - Stojowski Eugieniusz 20 r. — Razem . . .	—	—	—	235	—
Składka z Przysieka przez pana hr. Potworowskiego: Potworowski Edw. 300 złp. -- Jaraczewski 60 złp. -- Delhaes Boninko 30 złp. -- Mizerski Ant. 30 złp. -- G. A. 12 złp. -- Banachowicz Maryanna 12 złp. - Skarzyński Adam 60 złp. - Skarzyński Michał 200 złp. - Chłapowska 100 złp. - Saturli Karol 12 złp. - NN. 2 złp. — Razem . . .	—	818	—	—	—
Mohl Józef z Klawenburgu	—	—	—	6	—
X. A. z Schoenbrunn	—	—	—	4	—
Redakcya Weczerniho listu z Pragi	—	—	—	17	—
*Ze składki z Łopuszyny w Galicyi przez pana Wasilkę Jerzego *****)*	—	—	—	334	—
Ze składki z Maryenbadu przez P. Hr. Radolińską: 682 złr., 16 ‡, 6 imperyałów, 1 napoleond'or, 1 louisd'or, 1 rubel, 3 tal. ******) .	16	288	—	682	—
Z koncertu w ogrodzie Strzeleckim d. 15 sierpnia zebrano przez damy	—	76	10	146	33
P. Des z Paryża na kościoły 12 frank. . . .	—	20	—	—	—
Summa Listy XXVI. . .	28	3822	19	2489	45
Summa 25ciu List poprzednich . .	117	85555	21	42709	52
Ogólny wpływ 26ciu List do d. 16 sierpnia	145	89378	10	45199	37

*) Korbel 10 złp. -- Jendrzejasz W. 4 złp. -- Romanowski 2 złp. -- Szczecina Jan 2 złp. - Kwiatkowscy K. 2 złp. - Krzysztofowiczowa Marya 5 złp. -- Masłoski Ant. 2 złp. - Szczyrbina Daniel 5 złp. - Stefanowska M. 10 złp. - Plinkiewicz Eu-

femia 10 złp. - Pade P. 6 złp. 20 gr. - Fatime Marya 20 złp. - N. Agnieszka 4 złp. Olszewska Tekla 4 złp. - Chamler 10 złp. - Górski Jan 1 złp. - Paczula Wal. 2 złp. Zakulski Felix 1 złp. - Sobek 1 złp. - Schossarski Piotr 1 złp. - Banak 10 gr. Ferdinand 8 gr. - Felfetski 1 złp. 12 gr. - Lorenz 12 gr. - Pogorzalski Daniel 15 gr. Czerny Franciszek 15 gr. - Stroz Wojciech 1 gr. - Trzech braci J. A. J. 10 złp. Franciszek W. 5 złp. - Sipnik 1 złp. - NN. 22 gr. - Augustynek Jan 2 złp. 15 gr.

**) Horodyski Leonard 15 złr. m. k. - Oczosalski Ignacy 10 r. - Horodyscy Antoni, Rudolf i Tomasz 10 ‡. - Witkowski Tad. 10 złr. - Ch. J. 15 r. - X. Liss, proboszcz liczkowiecki 5 r. 20 k. - Gottwald Franc. 5 r. - Kofler Simon z Chorostkowa 2 r. - Zimermann Ant. 5 r. - Grocholski Ant. 4 r. - NN. 1 r. - Ostroróg Julia 40 r. - Gawłowski Wiktor 5 r. - Brzuszkiewicz Ant. 5 r. - W. Z. agraffę złotą do zegarka i 10 r. - B. Z. 1 ‡. - Ł. J. 5 r. - Łaszewska Anast. 5 r. - Ł. J. 5 r. - Melchert Gottfried 5 r. - Ch (nieczytelnie) 3 r. - Hr. Zabielski 100 r.

***) Zarudzki Józef 10 złr. m. k. - Ochocki Wojciech 25 r. - Mysłowska Honorata 10 r. - X. Ciemierzyński Alexy ob. gr.-k. 1 r. - Perekładowski Alex. 20 r. Ruk Menesz 2 r. - X. Michalewicz ob. gr.-k. 1 r. - Ochocki Tomasz 25 r. - X. Borysikiewicz Michał ob. gr.-k. 2 r. - Rafałowski Zyg. 5 r. - Ulanieccy Wł. i Cezeryna 4 r. - Zabielscy Józef i Karolina 8 r. - X. Grabowicz ob. gr.-k. 20 k. - Wolański Mikołaj 20 r. - Olszewski Tyburciusz 40 r. - Kobierzycka Helena 1 r. - Janocha 5 r. Romaszkan Jakub 40 r. - Romaszkan Ant. 50 r. - Wereszczyński Ant. 5 r. - Krzysztofowicz Fr. 20 r. - Pienczykowski Meliton 10 r. - Przysiecki Marcin 5 r. - X. Kocowski Grzegórz ob. gr.-k. 1 r. - Podlewski Wal. 101 r. 50 k. - Grocholski Nap. 5 r.

****) Okornicki Felicyan 10 r. m. k. - Okornicka Aniela 2 r. 21 k. - Laśkiewicz Jan 1 r. - Dumański 1 r. - Okornicki Karol 1 r. - Okornicki Wincenty 1 r. - Okornicka Wanda 1 r. - Hamryszczak Mateusz 20 k. - Kuszczak Maryanna 10 k. - Matwińska Tekla 10 k. - Kołtun Anastazya 10 k. - NN. 2 r. - NN. 1 r. - Gnatkowski 1 r. - Semkowicz Jan 5 r. -- Semkowicz Stefan 1 r. -- Steciecki 5 r. -- K(niecz.) Paulina 1 r. - Semkowiczowa Helena 30 k. - Kulmatycka Sydonia 5 r. - NN. 1 r. NN. 1 r. - B. C. 40 k. - NN. 40 k. - H. S. 16 k. - Christian Albert 5 r. - Vincenz 1 r. - Semkowicz Wilhelmina 1 r. - Krynicka Fr. 1 r. - Leszczyński J. 1 r. 30 k. Sławuszewski Teofil 1 r. - Gage Stefan 1 r. - Michowicz Jędrzéj 1 r. - Brzeziński Jan 1 r. - X. Anioł, karmelita 2 r. 30 k. - Pilz 5 r. -- Kohn N. 30 k. -- Piasecki Mateusz 1 r. - Wiśniewski Karol 1 r. - Kocowski Mikołaj 1 r. - Karwacki Józef 15 k. Messing Rose 1 r. - Joniak Piotr 57 k. - Rappaport Reisel 6 k. - Allerhand Fejga 1 r. Frid Józef 1 r. -- Pik Malich 1 r. -- NN. 10 k. -- NM. 15 k. -- Bley Jankel 1 r. Ćwik Bazyli 15 k. - Pilawski Tomasz 20 k. - Szczepanowski Walenty 6 k. - Zaruba Katarzyna 1 r. - Lachowicz Mikołaj 20 k. - Lachowicz Jan 20 k. - Kraus Jan 6 k. R. S. 30 k. - C. O. 30 k. - Romińska Franciszka 1 r. - Langner Paul 25 k. - Knitner J. 10 k. Lachowicz Marcin 15 k. - Olszewski Izydor 30 k. - Czekański Jan 2 r. Luty Jan 20 k. - Skulski Wawrzyniec 30 k. - Pielich Jan $3^1/_4$ k. Lachowicz Jan 3 k. Błotnicki Marcin $4^3/_4$ k. -- Klopor Jan $3^1/_2$ k. -- Stuzina Kat. $2^1/_4$ k. -- Szychowski Ant. 6 k. -- Ostrowicz Wawrzyniec 10 k. -- Motykiewicz Józef 10 k. - Kołodyński Władysław 10 k. - Rutka Jakob 12 k. - Siostry Miłosierdzia 1 r. - Hoffman Jan 1 r. Wiśniewski Grzegórz 1 r. - Hałus Jakob 15 k. Szczepaniak Andrzéj 6 k. - Czołowski Michał 15 k. - NN. Grzegórz 6 k. - Czorny Wasyl 6 k. - Stusina Antoni 30 k. - Kozłowski Jan 5 k. - Jakowicz Grzegórz 10 k. - Mikołajewski Mikołaj 10 k. - Waziewicz Antoni 6 k. - Hamryszak Wojciech 6 k. - Zakonnica Benigna 15 k. - NN. 20 k. - Czekański Jan 6 k. - Czorny Jerzy 30 k. - Smalski Wojciech 6 k. - Lachowicz Józef 6 k. - Czekański Michał 6 k. - Cipiński Józef 15 k. - Wengrzanowski Jędrzéj 6 k. - Zabłocki Jan 35 k. - Lewel Karol 1 r. - Czarny Teodor 15 k. Czekański Jakob 15 k. - Szczepanowski Jakob 20 k. - Nikodemowicz Wojciech 6 k. Korniło Selig 1 r. - Pietrowska Leonora 6 k. - Kapłon Tomasz 10 k. - Szychowski Mateusz 6 k. - Dumański Sebastyan 10 k. - Kamiński Stanisław 10 k. - Turko Bazyli 1 r. - Kostyrka Joachim 1 r. - Barszczewski Kasper 10 k. - Głuchowski And. 1 r. - Sigulim Józef 1 r. - Nestel Leib 1 r. - Pasternak Michał 1 r. - Herczek Józef 15 k. - Dąbrowski Mikołaj 10 k. - Czuszczak Grzegórz 10 k. - Sanocki Franc. 10 k. - Karniło Możesz 1 r. - Frid Laura 1 r. - Szamota Bazyli 1 r. - Czekański Szymon 1 r. - Mendocha Ant. 6 k. - Szychowski Józef 1 r. - Szolginia Jan 1 r. Silen Moses 1 r. - Hauser Mendel 2 r. - Dorf Joseph 30 k. - Ostrowicz And. 6 k. Zacharko Jan 10 k. -- W(nieczytelnie) Moses 45 k. - Gitel Samueli 45 k. -- Berezowski Tomasz 2 r. -- Stryjski Kasper 6 k. -- Landfried Joanna 15 k. -- Leib Ber Rinden 10 k. - Kostyrka Bazyli 6 k. -- Górski Andrzéj 6 k. -- Ostrowicz Jan 1 r. Węgroski Franc. 30 k. - Dąbrowski Wojciech 15 k. - Broniewicz Teodor 6 k. - Messer Mojses 6 k. - Zawistowski Wincenty 1 r. - Kerner Mortko 10 k. - Brener Moses 2 r. - Ostrowicz Ludwik 30 k. - Klings Mendel 1 r. - Flus Chuna 20 k. - Kawe Beresch 6 k. - Dimund Schloma 3 k. - Feldhorn Wolf 1 r. - Sauerberg Leib 30 k. Schisser Mojses 20 k. - Feibel Gottlib 10 k. - Samueli S(nieczytelnie) 1 r. -- Majer Aron 10 k. - W(nieczytelnie) Samuel 30 k. - Seif Chane 30 k. - Horowitz Juda 6 k. Szurk Joseph 15 k. - H(nieczytelnie) Gittel 6 k. - Schulman Jacob 10 k. - Zeiger David 6 k. - Weinstock Moses 30 k. - Grinwald Abraham 15 k. -- Reis Israel 15 k. Zinglas Leib 15 k. - Weinstock Lipa 12 k. - Wermuth Wolf 15 k. - Kestler Hersch 30 k. - Batalion Salomon 10 k. - Pacholewicz Bartłomiej 6 k. - Gottlib Salomon 10 k. Meisler Israel 15 k. - Dimand Abraham 6 k. - Sauerberg Mojes 20 k. - Lefèvre 3 r. Z drobnéj składki 22 k. - Klasztór X. Karmelitów 3 r. - Schor Falik 10 k. - Schor Izrael 10 k. - Heftler Milas 10 k. - Heftler Schiia 10 k. - Baller Moses 30 k. Brener Jakob 2 r. - Weis Josel 20 k. -- Młodzież szkoły Rozdolskiéj i nauczyciel 2 r. Świetlik Andrzéj 10 k. -- Szczepanowska Magdalena 7 k. -- Goldman Josel 10 k. Braidbart Sanete 10 k. -- Czekański Maciej 6 k. -- Wachs O(nieczytelnie) 20 k. Rupp A(nieczytelnie) 15 - Raiński Piotr 30 k. - Sniater Leon 30 k. - Czekański Kazimierz 15 k. - Raiński Jacenty 1 r. - Wasylenko Jerzy 15 k. - Krais Samuel 40 k. Wolf N(nieczytelnie) 1 r. - Kestler Dawid 30 k. - Batalion Salomon 30 k. - Kapauner Eyryk 30 k. -- Szolikowa 20 k. -- Ćwik Bazyli 45 k. -- Jenner Salomon 12 k. Ostrowicz Andrzéj 24 k. -- Pszeniczka Daniel 10 k. - Kizicki Michał 6 k. - Richtscheid Filip 7 k. -- Kozłowski Jan 10 k. - Kloper Jan 10 k. - Dumański Maciej 5 k. Zacharko Wazyl 2 k. - Fedusiewicz Efem 6 k. -- Fedusiewicz Jan 6 k. - Kostyrka Jan 6 k. - Lipnicki Szymon 15 k. - Łubiński Jan 6 k. - Śniata Andrzéj 8 k. - Zacharko Kazim. 6 k. - Turko Anton 6 k. - Temecki Jacenty 6 k. - Hoffman Jan 6 k. Zemełko Antoni 15 k. - Gorczyński Gabryel 15 k. - Kozłowski Jan 6 k. - Kozłowski Mikołaj 20 k. - Broniewicz Stanisław 6 k. - Więc Michał 6 k. - Czekański Józef 15 k. - Lipczak Jan 6 k. - Kuszczak Jan 6 k. - Zemełka Bazyli 6 k. - Klings Hercel 15 k. - Ohanowicz Dawid 40 k. - Śnieszek L. 1 r. - Meisler Izrael 30 k. - Joniak Mik. 15 k. Łanczut Olexa 6 k. - S(nieczytelnie) 2 r. - Hersch Bley 6 k. - Dimand Mendel 6 k.

*****) Wasylko Jerzy 50 złr. m. k. - Grzegórczy Alexander 10 r. - Korytowski Karol 25 r. - Bracia Popowicze 20 r. -- Gojan Alexander 10 r. - Heidel Stan. 10 r. Kumaniecka Magdalena 5 r. - Nemethy Cezar 2 r. - Wybranowski Leon 25 r. - Wilczyński Wincenty 10 r. - Styrcze Maciéj 10 r. - Godlewski Antoni 15 r. - Ramoszyński Wilhelm 5 r. - Czerniawski Jerzy 2 r. - Perelli Józef 1 r. - Korytko J. 2 r. Korytko Teofila 2 r. - Golejewska Justyna 2 r. - Rysniński Leopold 25 r. - Aryłonowicz M. 5 r. - Heidel Rafał 5 r. - Wasylko Anna 5 r. - Kozicki M. 15 r. - Ujejski Zdzisław 10 r. - P. Bozi 5 r. - P. Mochnacka 5 r. - Dunin kapitan 5 r. - Wasylko Mikołaj 1 r. - Wasylko Jerzy 1 r. - Skopczyński Tytus 2 r. - Romaszkan R. Ossadca Dominik 8 r. - Lewandowski Paweł 2 r. - Wolski Adolf 1 r. - Wojnarowski Jan, kanonik 5 r. -- Wojnarowski Józef 2 r. - Wasylko Katinka 5 r. -- Heidel Salomea 10 r. - Wasylko Marya 5 r. - St.-Denis Karol 1 r. - NN. 3 r.

******) Radolińska Malwina 100 r. m. k. -- Niemojewska 20 r. -- P. E. 10 r. S. 5 r. - Szlachtowska 1 ‡. - Rejchan 2 tal. - Obertyński 25 r. - R(nieczytelnie) 10 r. -- Favarger 5 r. -- Thermann 3 r. -- Worgatzka 30 k. -- Prohaska 30 k. Scharffe 2 r. - Meyer 2 r. - NN. 10 r. - Hr. Os Eliza 5 r. - Baronowa Miske 10 r. Baron Miske 5 r. - Ł(niecz.) 4 r. - Bielicki Henry 5 rubli. -- Hr. Carrina A. 10 r. NN. 5 imper. - Chełmski 3 ‡. - Theurer 2 r. - Pani Brandys 100 r. - Morawska 10 r. - Udrzycka 10 r. - Kluber 1 r. - Strasser S. 5 r. - Nieznajomy 1 r. - Gossman K. 2 r. - Aszperger 10 r. - Godefroy C. 10 r. -- Miss Turner 1 r. -- Loczel Eliza 2 r. - Dr. Opitz 2 r. - Elkan Eleonora 4 ‡. - Reinlein 4 r. - Clausewitz 2 r. Esté 1 r. - Koerner 1 r. - Becker 1 r. - Muhahagen 2 r. Boeck 1 r. - Parczewski 3 r. - Trzebińska 1 tal. - Wyczałkowska 5 r. - Turkułł Włodz. 5 r. - Badeni Alex. 5 r. - P. J. 30 k. - Roldenger 5 r. - Rettich 5 r. - O(nieczytelnie) 5 r. - Krelli 1 r. Hirschfeld 1 r. -- Bulow 2 r. -- Hasse H. 5 r. -- Laturoni F. 5 r. -- Sestier 1 r. Kozłowski 3 ‡. - Borsody 2 r. - Sestendorffer 1 r. - Xiężna Paszkiewiczowa 5 r. Xiąże Hohenzollern 15 r. - Hr. Kisieleff 5 ‡. - Dr. Kratzmann 15 r. - Singer Floryan 20 r. - Hr. Potocki August 100 r. -- Hr. Mittrowska 10 r. -- Xiężna Khewenhüller 10 r. - Hr. Parry Szicheny 10 r. -- Hr. Stackelberg 20 franków. -- Charters Lady 5 r. - Hr. Hohenthal 10 r. - F. W. 2 r. - Hr. Bassewitz 1 louisd'or. - Panna Słyszewska 20 r. - NN. 15 r.

Imie i przezwisko dawcy.	Złotem.	Monetą polską.		Monetą konwencyj.	
	‡	Zł. pol.	gr	Zł. reńs.	kr
LISTA XXVII.					
Bezimienna 1 półimperyał	—	33	10	—	—
Haebinger Baltazar ze Styryi	—	—	—	10	—
Hr. Dernałowicz 30 półimperyałów, z których 10 na kościoły	—	1000	—	—	—
Składka z Gdowa przez X. Kusionowicza Ludwika, proboszcza *)	—	—	—	76	32
Haase Sacher z Pragi	—	—	—	52	—
Składka od urzędników powiatu Kieleckiego przez naczelnika jego Zieleńskiego T. zebrana, z których 108 złp., ofiara p. Zieleńskiego, na kościoły **) .	—	556	10	—	—
Wpływ Listy XXVII. . .	—	1589	20	138	32
Summa 26ciu List poprzednich . .	145	89378	10	45199	37
Ogólny wpływ 27miu List do d. 17 sierpnia.	145	90968	—	45338	9

*) X. Kusionowicz Ludwik 10 r. m. k. - X. Korduel Jan 5 r. - Sosnowski Franciszek 5 r. - S. K. 10 r. - J. M. 1 r. - Dąbrowski 1 r. - Głembocki Franciszek 1 r. Kawęcka Marya 10 r. - Niedzielska Marya 5 r. - Jurgowski Maciéj 2 r. - Szymański Michał 1 r. - Jastrzębski Adam 2 r. -- Kusionowicz Sylwester 1 r. -- Kasprzyk Michał 2 r. - Kaleta Andrzéj 1 r. - Zjanowska Katarzyna 1 r. -- Włościanie z parafii Gdowskiéj 14 r. 2 k. - Starozakonni z Gdowa 4 r. 30 k.

**) Zieliński Tomasz 108 złp. -- Wysocki Jakób 33 złp. 10 gr. -- Macudziński Stanisław 20 złp. - Bełżyńkki Jgnacy 26 złp. 20 gr. - Skierski Paweł 66 złp. 20 gr. Korytko Julian 33 złp. 10 r. - Andrzejowski Antoni 20 złp. - Korytko Leon 20 złp. Praus Ksawery 20 złp. - Łatkiewicz Stanisław 20 złp. - Matarnicki Franciszek 20 złp. Kośmiński Józef 15 złp. -- Pragert Adam 10 złp. -- Rudzki Jakób 6 złp. 20 gr. Nowicki Szczepan 20 złp. - Kostecki Ignacy 13 złp. 10 gr. - Noskowski Ant. 20 złp. Perkowski Antoni 2 złp. - Tomaszewski Hipolit 4 złp. - Dobrowolaki Andrzéj 3 złp. 10 gr. - Biron Jan 26 złp. 20 gr. - Bielicki Ludwik 6 złp. 20 gr. - Stodułkiewicz Ignacy 3 złp. 10 gr. -- Roszewski Józef 1 złp. -- Zarembski Mikołaj 3 złp. 10 gr. Wojciechowski Felix 3 złp. 10 gr. - Łącki Michał 3 złp. 10 gr. - Kąkoleski Alojzy 5 złp. - Bieliński Adam 1 złp. - Krotkiewski Józef 1 złp. - Gołuchowski Jan 5 złp. Walkiewicz Karol 3 złp. - Turski Wiktor 6 złp. 20 gr. - Ciszewski Jan 6 złp. 20 gr.

LISTA XXVIII.					
Baron Harting, przejeżdżający do Warszawy . .	2	—	—	—	—
Bogdański Maciéj	—	—	—	25	—
Skarbińscy	—	—	—	3	—
Od parafian Raciborskich bochenków chleba 13.					
Z klasztorów OO. Bernardynów z Galicyi na kościoły .	—	—	—	50	—
Miczyńscy Jakóbowie beczkę kapusty.					
Ze składki w domu pana Bulikowskiego:					
Jaroszewska . . . m. k. 5 złr. — k.					
Michalski . . . „ „ 2 „ — „					
B. Stanisław i Władysław . „ „ 1 „ 52 „					
Radoszewska Klara, służąca „ „ - „ 30 „					
Kmiecikowna Maryanna, służąca „ „ - „ 30 „					
Kaźmirczyk Jan, służący . „ „ - „ 25 „	—	—		13	37
P. Fijałkowski . . . „ „ 1 „ — „					
Tataruch Wojc., gospodarz „ „ - „ 30 „					
Majerska Rozalia . . „ „ 1 „ — „					
Mąkowicz Filipina . . „ „ - „ 45 „					
Skwarczyńska Józefa . „ „ - „ 3 „					
Wiśniewska Rozalia . . „ „ - „ 2 „					
Hr. Stadnicki Antoni	—	—	—	100	—
W. D. z Buska	—	300	—	—	—
NN.	—	—	—	3	—
Wpływ Listy XXVIII. . .	2	300	—	194	37
Summa 27 List poprzednich . .	145	90968	—	45338	9
Ogólny wpływ 28miu List do d. 19 sierpnia	147	91268	—	45532	46

Czcionkami drukarni Czasu.

Dodatek 2gi do Nru 192 Dziennika CZAS.

Na korzyść
POGORZELCÓW KRAKOWSKICH
wpłynęły od dnia 4 do 10 sierpnia 1850 roku
następujące składki — a mianowicie:

Najjaśniejsze Cesarstwo: Ichmość Cesarz Ferdynand, i Cesarzowa Marya Anna, raczyli darem łaskawości swéj przesłać: 3000 złr. — kr. m. k.

Daléj wpłynęło:

Od Hr. Turkuł Heleny . . . . . 50 „ — „
Od Konsystorza Biskupiego Tarnowskiego . . 56 „ — „
C. K. Konsulat Generalny w Warszawie nadesłał z zebranych składek rubli śr. 1164 kop. 62½ i 6 sztuk półimperyżłów.
JO. Xiąże Dytrychstein . . . . . 1000 „ — „
Urząd cyrkularny Tarnopolski jako składki zebrane przez PP. Paulinę Polterberg, Maryą Szeliską, Marcelę Kakowską, Sarę Tepper, Maryą Piwocką i Maryą Stopczyńską, Amilkara Szeliskiego, Eugieniusza Kołaczkowskiego, Erazma Kakowskiego, Kajetana Śmigielskiego i Izydora Frachtenberga . . . . 251 „ 48 „
Przez wylosowanie effektów staraniem tychże . 226 „ 24 „
Z Koncertu P. Kossowskiego, violoncellisty . 86 „ — „
1 półimperyał i 1 dukat.
Od C. K. Konsulatu Generalnego Warszawskiego rubli śr. 1387 kop. 5, 34 sztuk półimperyałów, 2 dukato, 56 kop.
——— 848 rubli śr. 95 kop., 1 dukat 50cio-złotowy, 1 dukat hollenderski.
Od Redakcyi gazety prowincyonalnéj Galicyjskiéj 490 „ — „
6 sztuk półimperyałów, 1 dukat, 2 złp. czyli 30 kop. — ze składek zebranych od następujących osób:
JW. Radzca dworu Bobowski 25 złr. - JW. Konsyliarz gub. Mosch 2 r. -- PP. Sekretarz gub. Klosson 2 złr. - C. K. Komisarz Possinger 1 złr. C. K. Komisarz Schmidt 5 złr. - Hr. Drohojewski Władysław 5 złr. -- Morgenstern 1 złr. - Morawski 2 złr. - Baron Moszyński 1 złr. - Józef Słoński 2 złr. - Lubieniecki 1 złr. - Kosiński 1 złr. - Deloges 1 złr. - Chitry 1 złr. - Jan Bortnik, translator gub. rom. jęz. 1 złr. - Tschörch 1 złr. - Podwiński 15 kr. - Winter 30 kr. - Moser, C. K. Verwalter loteryi 5 złr. -- Hrabina z Hillerów Orssich 20 złr. -- Thomas Stanecki, akademik 1 złr. - Mikołaj Jurystowski 2 złr. - Instytut Redakcyi Gazety Lwowskiéj 100 złr. - Gremium przy Red. Gazety Lwowskiéj 114 złr. 6 kr. Towarstwo sztuki drukarskiéj przy drukarni rządowéj 34 r. - Towarzystwo sztuki drukarskiéj przy zakładzie Ossolińskich 10 złr. - Iwan Kluk włościan z Zarudziec 2 złp. - JWK. Kajetan Zmigrodzki, kustosz kapituły metrop. łac. Lwowskiéj w złocie 5 sztuk półimperyałów ross. - Chojecki Maksymilian, właściciel Drochojewa 30 złr. - Marya Ziętkiewicz z Sambora 15 złr. - Wagenhuber, adjunkt przy druk. rządowéj 1 złr. - Schramm 1 złr. - Jurowski Wiktor 1 złr. - Detz Wilhelm 1 złr. -- Jan Luczyński 1 złr. -- Konwent XX. Dominikanów Lwowskich 50 złr. - Drukarnia Pillera, Schneidra, Instytut Stauropigii, Poremby i Winiarza 5 złr. - Gracyan z Zołczowa 1 złr. - Wiktor Orłowski 1 złr. - Starowiejski, sekretarz gub. 50 złr. - Bonifacy Janiszewski 20 złr. - Ludwik i Sabina Zieleńscy 10 złr., z deklaracyą złożenia w dwóch ratach 100 złr. śr. na odbudowanie Krakuwa. -- Dzieci państwa Zieleńskich 3 złr. - Amalia Lachocka 2 złr. - J. M. Krakowianin 2 złr. Jan Rodkiewicc konsyliarz 10 złr. - Anna Rodkiewiczowa 10 złr. -- Kapituła obrządku ormiańskiego, mianowicie: NN. 50 złr. - XX. Mikołaj Jakubowicz proboszcz 10 złr. - Kajetan Maramoross 2 złr. - Grzegórz Szymanowicz 2 złr. - Krzysztof Kirkórowicz 2 złr. - Jakób Axentowicz 1 złr. Grzegórz Romaszkan 1 złr. - Mikołaj Bischy 1 złr. Dawid Dawidowicz 1 złr. - Ignacz Jakubowicz 1 złr. Kajetan Kajetanowicz 1 złr. -- Ignacy Stefanowicz 1 złr. - Grzegórz Lewandowski 1 złr. - PP. Antoni Bileński i Paweł Łogorzyński jako przełożeni cechu krawieckiego Lwowskiego 102 złr. 27 k. i 1 półimperyał ross. -- Dr. Minasiewicz 5 złr. Emilian Kuczyński 2 złr. -- X. Lisiecki 10 złr. Seminaryum Duchowieństwa łacińskiego 46 złr. 15 kr. -- Z Ponińskich Popielowa 1 dukat holl. Antoni Wrześniowski 1 złr.

Od Pana E. Millord . . . . . 10 złr. — kr. m. k.
Od Pana Wratisław . . . . . 5 „ — „
Od Magistratu Podgórskiego . . . 26 „ 15 „
wedle kousygnacyi: Rosenbach Simon 4 złr. - Maysinger Franciszek 3 złr. - Skalski Johann 1 złr. Pękalski Paweł 30 kr. -- Kowalski Stanisław 15 kr. -- Kawecki Edward 1 złr. -- Espenhann 2 złr. - Dominik Eelix 2 złr. - Batsches Mendel 2 złr. - Serkowski Emil 2 złr. - Gładysz Stanisław 20 kr. - Bernat Jan 30 kr. - Włodarczyk Kazimierz 8 kr. - Winiarski Blasius 30 kr. - Czechowska Józefa 30 kr. - Krudowska Regina 15 kr. Prochowska Zofia 15 kr. - Droszcz 45 kr. - Domanus Jan 1 złr. - Lissowski 1 złr. - Grodzki Michał 15 kr. - Schlossermann 2 złr. - dodatek 2 kr.

Od urzędu cyrkularnego Stryjskiego z zebranych składek . . . . 487 złr. 25 kr. m. k.
i 4 sztuk półimperyałów; — wedle konsygnacyi: JW. Karol Bochyński, starosta cyrkularny 25 złr. WP. Michał Woynicki 100 złr. - Magistrat miasta Stryja z kassy miejskiéj 250 złr. - PP. Jan Woydowicz, przełożony magistratu 5 złr. - Erazm Gnatkowski 5 złr. - Gustaw Hasz 6 złr. - Ludwik Tressler 1 złr. - Ferdynand Szydłowski 1 złr. Jan Korzeniewicz 1 złr. - Jan Dwornikiewicz 1 złr. Jan Olszewski 1 złr. - Michał Winnicki 1 złr. Zygmunt Zatwarnicki 5 złr. - Franciszek Staraniewicz 1 złr. - Grzegórz Tulszycki 1 złr. - Antoni Lityński 5 złr. -- Wilhelm Weinert 30 kr. Onufry Marmurowicz 30 kr. - Józef Czech 10 kr. Alexander Podlewski 4 sztuk półimperyałów ros. i 12 złr. - Edward Hosz 10 złr. - Lelowski 20 złr. Ludwika Nachajewska 10 złr. - Julia Goszkowska 1 złr. - Gmina żydowska miasta Stryja 25 złr. 15 kr.

Od urzędu cyrkularnego Rzeszowskiego ze składek w kościele przez X. proboszcza Ileńskiego zebranych . . . . 19 złr. 26 kr. m. k.
——— ze składek zebranych przez pana Mandataryusza Więckowskiego wedle konsygnacyi . 6 złr. 48 kr. m. k.
jako to: Pan Więckowski 1 złr. 3 kr. - Chane Rosen 1 złr. - Jankel Birnbaum 1 złr. 30 kr. Mechel Brachfeld 1 złr. -- Iram Eisig 15 kr. Leib Engelberg 30 kr. - Mordko Hochdorf 1 złr. Abraham Rubin 30 kr.

C. K. Konsulat Generalny z Warszawy nadesłał rubli śr. 1008 kop. 76.
„ „ 233 „ 33½.
2 sztuk półimperyałów i pierścień złoty.
Od C. K. urzędu cyrkularnego Jasielnkiego ze składek zebranych wedle konsygnacyi . 235 złr. 47 kr. m. k.
3 ruble 75 kop. — jako to:
PP. Stiaszny 1 złr. - X. Franc. Kopystyński 1 złr. X. Erazm Ciesielski 2 złr. - X. Edward Palch 1 złr. - Schirmer 1 złr. - Neuberg 10 złr. - Jennal 1 złr. - Ilich 30 kr. - Kropiwnicki 30 kr. - Wojnarski 30 kr. - Kwiciński 15 kr. - Stanicz 15 kr. Józef Koncki 30 kr. - Julisz Sobota 30 kr. - Łukażiewicz 1 złr. - Eberl 10 kr. - Żelasnicki 1 złr. Hirschberg 30 kr. - Franciszek Krahl 2 złr. - Wiktor Kucharski 30 kr. - Ludwik Kucharski 1 złr. Franciszek Zimmer 2 złr. - Grzegórz Fidemne 30 kr. - Dusel 30 kr. - Kamil Nadermann 2 złr. Strnad 1 zł. - Konstanty Gajda 1 złr. - Jan Ruchel 30 kr. - Frankenberg 1 złr. - Ruf 30 kt. Schenkl 5 złr. - Józef Solski 30 kr. - Józef Mink 10 kr. - Ernest Erben 2 złr. - Mydło 30 kr. - Dr. Prikril 2 złr. - Neronowicz 15 złr. - Konstantynowicz 1 złr. - Palch 8 złr. - Palch Antoni 1 złr. Antoni Müller 10 kr. - Wojciech Knebl 1 złr. - Podgórski 4 złr. - Konstanty Kłosiński 1 złr. - Igna-

cy Kowalski 1 zł̷r.- Franciszek Graff 30 kr.- Bieszczad 30 kr.- Józef Nowiński 15 kr.- Emilia Mikiecińska 1 zł̷r.- Kasper Mazur 20 kr.- Feliks Biesiadzki 30 kr.- Jan Potyrak 10 kr.- Kwis 15 kr.- Jan Lazarowicz 1 zł̷r.- Stawski 1 zł̷r. Ludwik Pilla 4 zł̷r.- Franciszek Baumann 1 zł̷r. Jakób Krajewski 10 kr.- Adam Gettlich 30 kr. Kasper Gąsiorowski 2 zł̷r.- Michał Czajkowski 1 zł̷r. Głuchowski 2 zł̷r.- Wojnarska 1 zł̷r.- Sebastyan Freind 30 kr.- Stanisław Nowakiewicz 4 zł̷r.- Antoni Lazarowicz 1 zł̷r.- Franciszek Kowalski 6 kr. Szymon Bulsiewicz 1 zł̷r.- Apolonia Dziedzicowa 1 zł̷r.- A. Steczkowski 21 kr.- Jan Klimaszewski 3 ruble srebr. 75 kop.- Szymon Stefański 2 zł̷r. St. Podgórski 3 zł̷r.- Karol Białkowski 1 zł̷r. Ferdynand Steuer 15 kr.- Jan Kanty Zaydel 1 zł̷r. Karol Alken 1 zł̷r.- Franciszek Wormacieński 1 zł̷r. Stronczak 3 zł̷r.- Szałowski 2 zł̷r.- JW. Tomasz hr. Romer 20 zł̷r.- Stanisław hr. Romer 10 zł̷r. Apolonia hrabina Romer 5 zł̷r. 45 kr.- Tadeusz Tarnowski 30 kr.- X. Stanisław Tarnowski 3 zł̷r. Wiktorya Włochowicz 1 zł̷r.- Konstanty Fihauser 10 zł̷r.- Kmieciński 4 zł̷r.- Bromowicz 2 zł̷r. Julia Ha... 2 zł̷r.- Nikodem Gajski 5 zł̷r.- Matyrski 5 zł̷r.- Gabrielski 1 zł̷rt- Bezimienny 5 zł̷r. Bezimienny 2 zł̷r.- Bezimienny 4 zł̷r.- Gminy: Brzyski, Ujazd, Kłodawa i Lipnica 2 zł̷r.- JW. Kazimierz hr. Jabłonowski 5 zł̷r.- Eustachy Wojnarowski 5 zł̷r.- Wincenty Krzyszkowski 5 zł̷r. X. Cielecki 1 zł̷r.- Józefa Lubieniecka 30 kr.- Krzysztof Wajda 1 zł̷r.- Antoni Roth 3 zł̷r.- Piotr Janicki 1 zł̷r.- Leon Zmamirowski 5 zł̷r.- Paulin Kucharski 1 zł̷r.- Brenglewicz 20 kr.- Sułkowski 20 kr.- Kieler Jan 30 kr.- Antoni Krzanowicz 1 zł̷r.- Kruszelnicki 2 zł̷r.- Geyer 2 zł̷r.- Tomaniewicz 3 zł̷r.

Od gminy miejskiéj miasta Lwowa . . . . . Zł̷r. 3,600 — —

Razem . . . . Zł̷r. 9,550 kr. 53.

—— 4643 rubli srebr. 58 kop., 53 sztuk półimperyałów, 5 dukatów, pierścień złoty, 1 sztuka złota czyli złp. 50.

Dodając w to z ostatniéj konsygnacyi . . . . . Zł̷r. 3,915 kr. 42.

—— 12,458 rubli srebr. 13½ kop., 28 dukatów hol., 114 duk. Ces. austr., 1 duk. baw., 1 duk. Ces. austr. podw., 51 półimp., 5 duk. po 50 złp., 12 duk. po 25 złp., 2 imp., 1 funt szt., 3 zł̷r. 40 kr.

Wynosi zatém suma . . Zł̷r. 13,466 kr. 35.

—— 17,101 rubli srebr. 71½ kop., 104 sztuk półimperyałów, 148 dukatów, 1 dukat podwójny, 6 sztuk złota po złp. 50, 12 sztuk złotych po złp. 25, 2 imperyały, 1 funt szterling, 3 zł̷r. 40 kr. w srebrze, 1 pierścień złoty.

Za które to dobroczynne składki w imieniu nieszczęśliwych,

C. K. Komisya Gubernialna

publiczne podziękowanie składa.

Kraków dnia 12 Sierpnia 1850 r.

Inseraty.

Kantor Spedycyjny pod firmą:

JAKOB ADLER'S EIDAM

przeniesiony został z ulicy Grodzkiéj na ulicę Szpitalną N. 621 do domu pod *Rakiem* na pierwsze piętro. (129-3)

Podczas pożaru dnia 18go lipca r. b. zginął Portret syna mego olejno na płótnie malowany, w wyzłacanych ramkach. Znalazca raczy się do księgarni p. *Wildt* w Rynku zgłosić, gdzie przyzwoitą otrzyma nagrodę.

W Krakowie dnia 16 sierpnia 1850 r.

Michał Maciołek, Kontrollor głównego urzędu pocztowego.

(135-2-3)

---

(76) **GORZELNIK.** (3)

Kto sobie życzy Gorzelnika i pewny wydatek gorzałki, to jest: z korca kartofli przeszło garcy 3, z korca żyta garcy 9—10, z korca pszenicy garcy 10—11 albo urządzić gorzelnię trwało, korzystnie i jak najtaniéj, albo obmurować kocioł parowy, by trzecią część drzewa, jak dotychczas zużywano, oszczędzić, niech się zgłosi do Stanisławowa pod adressą R. W. u p. Settmajera w domu W. adwokata Janochy.

JÓZEF ZYGMUNT UJHELIJ

Dentysta z Wiednia

podaje do publicznéj wiadomości, iż przybywszy tu do Krakowa, przez czas swego pobytu we wszystkich słabościach zębów ordynować, potrzebne operacye wykonywać, tudzież sztuczne zęby do całéj i połowéj szczęki, najlepszéj jakości, wedle najnowszéj metody i w najstósowniejszy sposób wprawiać będzie.

Za trwałość, użyteczność i podobieństwo wstawionych przez siebie zębów ręczy.

Godziny ordynacyi: przedpołudniem od 9 do 12
popołudniu od 3 do 6
dla ubogich rano od 8 do 9 bezpłatnie.

Mieszka w oberży Knotza (ulica Sławkowska) na 2 piętrze N. 115. 116. 117. [826 13]

---

(40) **UWIADOMIENIE.** [11]

Ułatwiając wyjeżdżającym w Królestwo-Polskie wyrobienie *wizy passportu* u C.-Rossyjskiéj-Ambassady w Wiedniu, mam zaszczyt donieść interessownym osobom, iż *passporta* przez mnie posyłane odbieram z *wizą* najdaléj 6go dnia tj.: zwrotną pocztą.

A. Tessarczyk

przy ulicy Floryańskiéj pod L. 533 (w 5tym domu od *Bramy.*)

Wyszło z druku i jest w Księgarni WILDTA w Krakowie, do nabycia:

RZECZ DO HISTORYI MAJĄTKU

UNIWERSYTETU KRAKOWSKIEGO,

tudzież prawa młodzieży polskiéj, uczęszczania do niego na nauki. Jako odpowiedź na uwagi P. *Jacentego Mieroszewskiego* dane nad pismem pod tytułem: *Posag Uniwersytetu Jagiellońskiego* w Krakowie, napisał *Hilary Meciszewski* członek Tow. Nauk. z Uniw. Jagiel. połączonego, z dołączeniem allegatów: 1) Historyi ukarania Jana Wazon w Krakowie, w r. 1822. 2) Listu St. hr. Wodzickiego Prezesa Senatu w Krakowie, do JW. Sobolewskiego, ministra sekr. Stanu Król. Polsk. z dnia 28 lutego 1821 roku. 3) Odpowiedzi ze strony JW. Sobolewskiego ministra Sekr. Stanu Król. Polsk. na list powyższy pod dniem 9 marca 1821 udzielonéj. — Cena egzemplarza in 8vo 5 arkuszy druku, złp. 2 czyli 30 kr. m. k.

Otworzywszy **FABRYKĘ ORGANÓW** w Krakowie przy ulicy Floryańskiéj pod L. 548 zawiadamiam osoby interessowane, iż przyjmuje obstalunki każdego rodzaju Organów, za których dokładność do lat kilkunastu ręczę. Niemniéj wszelkich reparacyi, podejmuję się, jakoteż i stare organy w zamian biorę.

(78-5-10) *A. Sapalski.*

Fogelstreich Teofil pod L. 77 gm. VI i Horowitz Salomon pod L. 81 gm. VI zamieszkali, jako miejscowi BLACHARZE mają honor zawiadomienia publiczności, iż podejmują się wszelkich wyrobów metalowych za najpomierniejszą cenę przy budowlach mających być odbudowanemi. Za trwałość tychże ręczą.

Dom do sprzedania. Życzący sobie nabyć Dom massiw murowany piętrowy z gruntami ornemi w Siewierzu w Królestwie Polskiém, zechce się zgłosić o warunki kupna do jubilera p. Karola Modesa. (117-2-3)

W KSIĘGARNI

F. BAUMGARDTENA

nabyć można następujące nowe dzieła i pisma:

Szajnocha K. Jerzy Lubomirski. Dramat historyczny	złp.	5	gr.	—
Ujejski K. Kwiaty bez woni	„	4	„	—
Popularny wykład ustawy podatku od dochodów . .	„	—	„	20
Wyciąg tabelarny z nowego patentu stęplowego i taksalnego z dnia 9 lutego 1850.	„	1	„	12
Dzierzkowski, Szpicrut honorowy. Obrazek z życia	„	1	„	10
Sybilla czyli gra pytań i odpowiedzi	„	—	„	20
Wróżka nieomylna, puścizna po pannie Lenormand .	„	2	„	—
Antoniewicz, Obrazki z życia ludu wiejskiego . .	„	—	„	20
Wiadomość historyczna o najdawniejszych biskupstwach w Polsce	„	—	„	20
Wieczorna pogadanka	„	—	„	12
Antoniewicz, Wianeczek majowy	„	1	„	12
Waśniewski, Kazania na cześć niepokalanie poczętéj Najśw. Maryi Panny	„	—	„	20
Niemcewicz, Spiewy historyczne z rycinami i muzyką nowa edycya	„	24	„	—
Poczet królów polskich z czarnemi rycinami na arkuszu	„	2	„	—
Plan miasta Krakowa, z oznaczeniem miejsc spalonych na dniu 18 lipca	„	4	„	—

Załuski K. Mazurkas pour le Piano. 3 Zeszyty po złp. 3. Dochód sprzedaży tych mazurków przeznacza wydawca na pogorzelców Krakowa. (121-3)

JAN FRIEDLEIN

JUBILER

dotknięty pożarem w d. 18 z. m., przeniósł sklep swój z wyrobami złotemi i srebrnemi z ulicy Grodzkiéj z pod N. 37 w ulicę Floryańską pod N. 554 do sklepu brata swojego zegarmistrza, o czém Szanowną Publiczność zawiadamia, polecając się jéj łaskawym względom. (85-3)

Inwentarz do sprzedania.

Z przyczyny zupełnego zniszczenia krescencyi przez nadzwyczajne gradobicie w Trzésniowie w obwodzie Sanockim są tamże z wolnéj ręki każdego czasu inwentarze, jakoto: bydło poprawnéj szwajcarskiéj rasy różnego rodzaju i wieku, konie, owce i trzoda do sprzedania. Chcący nabyć zgłosi się o milę od Rymanowa na miejscu wsi Trześniowa u p. Textorysowéj. (127-2-3)

MAJSTER CIESIELSKI

Jan Roth z Koszyc poleca się obywatelom tutejszym i podejmuje się wszystkich ciesielskich robót. Mieszka w oberży pod Białym Orłem przy ulicy Floryańskiéj. Bawi czas krótki. (109-3)

Nauczycielka żeńska poszukiwana.

Rodzice mieszkający na wsi, potrzebują do córki 12-letniéj nauczycielki. Główne przymioty i nauki któremiby radzi dziecko swoje obdarzyć, są: moralność, pracowitość, porządek, rachunki (o ile kobiecie potrzebne), język polski, niemiecki, francuzki, fortepian, jeografia i historya. Osoba życząca sobie takiéj posady zechce się zgłosić pod adressą: Pani T. J. *poste restante* Sanok, aby przez korespondencyą co do wzajemnych życzeń porozumieć się bliżéj. (106-2-3)

BLACHĘ CYNKOWĄ

z walcowni pruskiéj, różnéj grubości do pokrycia dachów służącą po cenach fabrycznych dostarczyć obowięzuję się. O próbach i cenach tychże w własnym moim kantorze powziąść można wiadomość.

Józef Bartl, w Rynku głównym N. 339 w kamienicy p. Likego.

(124-2-3)

Doniesienie Literackie.

W KSIĘGARNI JÓZEFA CZECHA

w ulicy św. Jana w salach dolnych dawnego Teatru, na przeciw pałacu książąt Lubomirskich,

są do nabycia następujące nowe dzieła:

Historya Pożaru miasta Krakowa z rycinami i planami, złp. 4.
Pisma pomniejsze K. Libelta, Tom 3ci, złp. 12.
Jerzy Lubomirski, Dramat historyczny p. Szajnochy, złp. 5.

Przyczém Księgarnia ta zawiadamia, iż jak dotąd, tak i nadal otrzymuje zawsze wszelkie nowości literackie, w języku polskim w kraju i za granicą wychodzące. (148—2-3).

Na korzyść

POGORZELCÓW MIASTA KRAKOWA!

Klęska jakiéj miasto nasze doznało, natchnęła księgarzy wiedeńskich pp.:

PFAUTSCH & VOSS

myślą zajęcia się wydaniem dzieła poetyckiego, utworu jednego ze znakomitych tego czasu wiedeńskich poetów, któren długo i z miłością (jak się wyraża) pracował nad swém dziełem. Przedmiotem jego jest starożytny gród Piastów i Jagiełłów, jego dawna świetność, okazałość, potęga, jego pomniki, jego zasługi około cywilizacyi europejskiéj położone, jego niegdyś wysokie znaczenie w rodzinie znakomitych Europy miast itp. itp. Jestto wiązanka liryczno-epickich poezyj pod napisem:

Von einer verschollenen Königsstadt

Lyrisch-epischer Romanzenkranz.

Połowę ceny prenumeracyjnéj przeznaczają wydawcy na korzyść pogorzelców Krakowa.

Cena prenumeracyjna za dzieło około 15 arkuszy druku obejmujące wynosi: za egzemplarz broszowany . . . . 2 zł̷r. m. k. za egzemplarz w sarsenet oprawny i złotem wyciskany 2 „ 36 kr.

Pod względem typograficznym nie zostawi ono nic do życzenia, tém bardziéj że typograf ma zamiar przesłać je **na wystawę przemysłową w Londynie.**

Expedycya *Czasu* ofiarując pośrednictwo swoje w tym względzie, zaprasza wszystkich chęć mających przyczynienia się i tym sposobem do powiększenia darów dobroczynnych na korzyść pogorzelców składanych, aby raczyli do jéj bióra zgłaszać się z prenumeratą, gdzie im bilety prenumeracyjne wydane będą, przypominając zarazem że tych tylko egzemplarzy połowa ceny na cel wzmiankowany przeznaczona jest, które **do końca września** r. b. zamówione będą.

Dom przy ulicy Floryańskiéj pod N. 555 jest do sprzedania, połowa summy może pozostać przy domu. Bliższa wiadomość u właściciela. (133-2-4)

Czcionkami drukarni Czasu.